

حیات طیبه

صفحات ۳ و ۲

مقاله تعلیم و تربیت
از نگاه مراجع عظام تقلید و علما

ویژه‌نامه ستاد همکاری‌های حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش | آبان ۱۳۹۶ | شماره اول

■ از سوی آیه‌الله مقتدایی صورت گرفت

اعلام آمادگی شورای عالی حوزه برای کمک به ستاد همکاری‌ها

■ وحدت میان این دو نهاد ضرورتی مضاعف دارد چرا که هماهنگی، همفکری و همکاری این دو نهاد پایه‌های عزت، اقتدار و ارتقای ایران اسلامی را تقویت می‌کند.

وزیر آموزش و پرورش

حوزه بازوی پرتوان آموزش و پرورش برای رسیدن به حیات طیبه

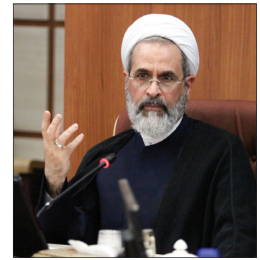
▲ راه‌اندازی ستاد همکاری‌ها به واسطه تعامل و همکاری مشترک با حوزه‌های علمیه اتفاق مهم با اثرگذاری مثبتی است که طی سال‌های اخیر شکل گرفته و امیدواریم با این اتفاق مهم، نتایج ارزشمندی را در ادامه این مسیر داشته باشیم.

۷

مدیر حوزه‌های علمیه تأکید کرد

تولید تئوری و نظریه‌های کلان تعلیم و تربیت مهم‌ترین مسؤلیت حوزه در قبال آموزش و پرورش

▲ حوزه همزمان که مطالبه‌کننده تحقق ارزش‌های الهی و انقلابی در جامعه است، قطعاً خود را پاسخ‌گو و بدهکار به جامعه انقلابی و نهادهای علمی و فرهنگی کشور می‌داند. ما باید تمام توان خود را به کار بگیریم که نیاز جامعه اسلامی، انقلاب، مردم و نظام را پاسخ دهیم. بدون تردید یکی از مهم‌ترین نیازهای جامعه ما آموزش و پرورش است.

۳

حجة الاسلام والمسلمین ملکی

بایسته‌ها و ضرورت‌های همکاری حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش

▲ رویکرد سند ملی تحول بنیادین آموزش و پرورش، علاوه بر آموزش‌های رایج، اصل مهم تربیت محوری آن هم از نوع تربیت اسلامی می‌باشد و این امر نیازمند حضور پررنگ صاحب‌نظران علوم اسلامی است، زیرا تربیت اسلامی را باید از قرآن کریم و عترت کسب کنیم و این مهم وظیفه حوزه‌های علمیه است چرا که وظیفه آموزش و پرورش تولید علم نیست، بلکه توزیع علم می‌باشد.

۸

رئیس ستاد اجرای سند تحول بنیادین

اجرای متوازن سند تحول در گرو پایه‌سازی کامل برنامه زیرنظام‌های سند تحول می‌باشد

▲ حیات طیبه از مهم‌ترین مفاهیم اساسی و متعالی سند تحول است که برگرفته از آموزه‌های قرآنی و نهایت هدف تربیت می‌باشد. در سند تحول به مراتب حیات طیبه اشاره شده است، بنابراین یکی از مسؤلیت‌های مهم جریان تربیت رسمی کمک به متریان برای دست‌یابی به مراتب حیات طیبه است.

۱۱

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش

حوزه علمیه بازوی تحقق سند تحول بنیادین باشد

▲ برای اجرای سند تحول بنیادین سه گام وجود دارد، گام نخست تدوین و تصویب سند تحول، گام دوم آماده‌سازی و گام سوم اجرای سند می‌باشد. در حال حاضر در گام دوم و مرحله آماده‌سازی سند هستیم که باید برای اجرای سند در عرصه‌های حقوقی، قانونی، نیروی انسانی، مالی و اداری، زمینه‌سازی کنیم.

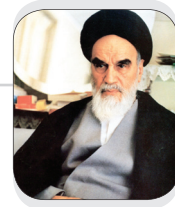
۱۲

مقوله تعلیم و تربیت

از نگاه مراجع عظام تقلید و علما

مقوله تعلیم و تربیت یکی از ضرورت‌ها و نیازهای اساسی جامعه است که با بهره‌گیری از معارف دینی سعی دارد قدم در مسیر واقعی خود بردارد. تعلیم و تربیت و آموزش و پرورش دو روی یک سکه‌اند که تبلور و درخشش یکی، جز در آیین دیگری امکان‌پذیر نیست. در واقع تعلیم بدون تربیت و آموزش بدون پرورش، راه به بادیه رفتن و تیر در تاریکی رها کردن است. براین اساس خداوند متعال در باب اهمیت تعلیم و تربیت در آیه ۳۹ سوره احزاب

می‌فرماید: «الذین رسالات الله و یخشونه و لایخشون احداً الا الله و کفی بالله حساباً» همان کسانی که رسالت‌ها و پیام‌های خدا را (به مردم) می‌رسانند و از او می‌ترسند و از احدی جز او نمی‌ترسند، خداوند در حساب‌رسی آنها کافی است. آنچه در پی می‌آید گزیده‌ای از منویات، علما و مراجع معظم تقلید در باب وظیفه خطیر دستگاه تعلیم و تربیت اسلامی، یعنی وزارت آموزش و پرورش برای تحصیل توأم با معنویت با بهره‌گیری از معارف زلال قرآن و عترت است.

■ امام خمینی

علمی که ضررش بیشتر از نادانی است

چیزی که مهم است، قضیه پروراندن روح این اطفال است. آنها را تربیت روحی بکنید و تربیت علمی. اگر علم در یک قالب فاسد وارد شد، در یک مغز فاسد از جهت اخلاق وارد شد، ضررش بیشتر از نادانی است. نادانی فقدان یک امر بزرگ است، اما دیگر ضرر زدن نیست، به خلاف اینکه اگر دانش باشد بدون بینش اخلاق و بینش نفسانی و الهی، این است که بشر را به هلاکت می‌رساند.

■ آیه‌الله العظمی خامنه‌ای

اهمیت پرورش کمتر از آموزش نیست

در مسئله آموزش و پرورش آنچه که من بر او تاکید و اصرار می‌کنم، در درجه اول عبارت است از طرح تحول در نظام آموزش و پرورش، تحول عمقی در نظام آموزش و پرورش! نکته بعدی که آن هم اهمیت بسزایی دارد، اهمیت دادن به پرورش در مجموعه آموزش و پرورش است. پرورش اگر از آموزش مهم تر نباشد، کمترین است.

■ آیه‌الله العظمی بهجت

معلم در صراط مستقیم باشد

شما که مدرسه می‌روید، معلم خودتان را ملتفت باشید در صراط مستقیم باشد. به جهت اینکه او، از راه مستقیم یا غیر مستقیم، باطن خودش را به بچه‌ها می‌فروشد، به این بچه‌ها می‌خوراند. خیلی احتیاط بکنید.

■ آیه‌الله العظمی فاضل لنکرانی

آموزش و پرورش امانت دار امت است

شما مسئولین آموزش و پرورش امانت‌دار فرزندان و امیدهای آینده این کشور هستید که والدین آنها مسلمان هستند و فرزندان خود را در اختیار این نهاد قرار می‌دهند. اگر بخواهیم دانش آموزان امروز فردا به این نظام اسلامی خدمت کنند و مسئولیت این کشور را بر عهده بگیرند باید از دوران تحصیل مورد تربیت اسلامی قرار گیرند. این وظیفه به غیر از شما بر عهده هیچ وزارتخانه دیگری نیست، سعی کنید در این راه با دقت پیش بروید و در مرحله اول به خداوند توکل کنید.

■ مدیر حوزه‌های علمیه خواهران

هدف مشترک حوزه و آموزش و پرورش جمع بین دنیا و آخرت است

تربیت دانش آموزان با نگاه به جمع میان دنیا و آخرت از نکات مورد توجه است، زیرا انسان با مشکلات و معضلاتی روبرو می‌باشد که به اصلاح نیازمند است. امروز قسمتی از آسیب‌های اجتماعی با قشر دانش‌آموز ارتباط مستقیم دارد و سال به سال سن این آسیب‌پذیری‌ها پایین‌تر می‌آید، و این آسیب جدی به دلیل مشترک نشدن در اهداف و همگرایی‌هاست.

هدف همکاری حوزه و آموزش و پرورش، تربیت قشر دانش‌آموز است و نباید فعالیت‌ها را نسبت به بودجه متوقف کرد، اگر مردم بدانند به فرزندان آنان خدمت می‌کنیم، از هیچ کمکی دریغ نکرده و ما را حمایت و همراهی خواهند کرد.

■ آیه‌الله العظمی مکارم شیرازی

سه رکن اساسی آموزش و پرورش

آموزش و پرورش دارای سه رکن اساسی است: اول برنامه، دوم کتاب‌های درسی و سوم، معلمان و استادانی که تدریس می‌کنند. اگر هر سه سالم و هماهنگ باشند، نهایت مطلوبیت حاصل می‌آید.

■ آیه‌الله العظمی جوادی آملی

ستاد همکاری‌ها خداواری را ترویج کند

ستادی که تشکیل داده‌اید، آن مسئولان و مدیران محترم باید خوب بررسی کنند که آنچه در زمین و آسمان است، آیه خداست. هر کسی که نفت و گاز را در طبیعت، اتومبیل و هواپیما رادر صنعت می‌شناسد یا مونتاژ می‌کند، در واقع درباره کار خدا حرف می‌زند.

■ آیه‌الله العظمی موسوی اردبیلی

همه همت آموزش و پرورش تربیت باشد

آقایان همت‌شان را متمرکز کنند در جنبه‌های تربیتی که احساس نیازی می‌شود، زیرا فرد محصلی که ۵ تا ۶ ساعت در مدرسه است، رابطه‌اش با خانواده کم می‌شود، علاوه بر اینکه خانواده‌ها بعضاً خودشان مسیر تربیتی درستی را طی نمی‌کنند.

■ آیه‌الله العظمی مظاهری

معلم می‌تواند جهانی را زنده کند

رفتار و کردار معلم‌ها و اساتید در کلاس درس باید به گونه‌ای باشد که خود به خود دانش آموزان یا دانشجویان به اسلام خوشبین شوند و به کسب فضائل و سجایای اخلاقی بپردازند، وقتی چنین شد، مثل این است که آن معلم یا استاد، جهانی را زنده کرده باشد.

■ آیه‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه

رسالت حوزه در قبال ارکان آموزشی کشور

آموزش و پرورش، دانشگاه و حوزه علمیه سه رکن آموزشی کشورند، مقام معظم رهبری فرمودند؛ اگر پایه‌های فکری انقلاب در حوزه سست شود، بسیاری از مباحث دینی و ملی ما در حالی خدشه دار می‌شود که امروز توانایی‌های لازم در فرزندان حوزه، دانشگاه و آموزش و پرورش وجود دارد و فقط باید این حس را به همگان منتقل کرد. نظام تعلیم و تربیت در هر سه نظام آموزشی کشور، جایگاه اصلی است که باید بر فقه و اندیشه انقلابی انقلاب اسلامی حاکمیت پیدا کند و آنجاست که باید فکر لازم تولید شود.

تولید تئوری و نظریه‌های کلان تعلیم و تربیت مهم‌ترین مسؤلیت حوزه در قبال آموزش و پرورش

آیة الله اعرافی در گفت و گو با پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه ستاد همکاری اظهار داشت: در زمینه همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش اقدامات ارزشمندی صورت گرفته است، و باید بیش از پیش به آن توجه شود، حوزه آمادگی کامل دارد تا در تدوین و به طور کلی همه محورها دوشادوش وزارت آموزش و پرورش گام بردارد و نقش آفرینی کند.

آمادگی همکاری مضاعف با دستگاه تعلیم و تربیت

البته هم‌اکنون همکاری‌های خوبی در قالب طرح‌هایی چون مدارس امین و روشنا و نیز حضور روحانیون در مدارس و دبیرستان‌ها وجود دارد اما به نظر من جای کار بیشتری وجود دارد، لذا حوزه علمیه آمادگی کامل دارد در نقشه تحول و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که در دهه‌ها بند، ماده و محوری باشد، همکاری و تعامل مضاعفی را داشته باشد و ما این آمادگی را اعلام می‌کنیم و با وزیر آموزش و پرورش هم در جلسات هم‌اندیشی گفته خواهد شد. در تدوین و بازسازی متون، تربیت نیرو، ترویج معارف الهی در مدارس و... آمادگی گسترش همکاری را داریم. در جلسات شورای سیاست‌گذاری ستاد همکاری‌ها که با حضور معاونان و کارشناسان این دو مرکز علمی برگزار می‌شود، هم فکری، هم افزایی و برنامه‌های پیش رو مطرح می‌گردد، در نظام‌های حوزه در جای جای آن بیش از ۱۰، ۱۵ مورد بر این تعاملات و همکاری‌ها تأکید شده است و حوزه به نیازهای آموزش و پرورش توجه کرده است.

مهم‌ترین رسالت حوزه در قبال آموزش و پرورش

حوزه انقلابی، پاسخ‌گو و همچنین مطالبه‌گر می‌باشد و مهم‌ترین رسالت حوزه علمیه در مقابل آموزش و پرورش تولید «تئوری و نظریه‌های کلان تعلیم و تربیت» است.

حوزه خود را پاسخ‌گو و بدهکار جامعه انقلابی می‌داند

حوزه هم‌زمان که مطالبه‌کننده تحقق ارزش‌های الهی و انقلابی در جامعه است، قطعاً خود را پاسخ‌گو و بدهکار به جامعه انقلابی و نهادهای علمی و فرهنگی کشور می‌داند. ما باید تمام توان خود را به کار بگیریم که نیاز جامعه اسلامی، انقلاب، مردم و نظام را پاسخ دهیم. بدون تردید یکی از مهم‌ترین نیازهای جامعه ما آموزش و پرورش است. آموزش و پرورش به نوعی کل کشور محسوب می‌شود و در مهم‌ترین سنین نقش آفرینی می‌کند و رسالت و مسؤلیت این نهاد خطیر و غیرقابل قیاس است.

مسئولیت‌های حوزه نسبت به آموزش و پرورش

تولید تئوری و نظریه‌های کلان تعلیم و تربیت مهم‌ترین مسؤلیت حوزه است،

البته در این زمینه کارهای خوبی شده، اما هنگام بررسی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در شورای عالی انقلاب فرهنگی، خلأ تئوریک و نظریه‌های کلان احساس می‌شد. تدوین متون، یکی دیگر از مسؤلیت‌های حوزه نسبت به آموزش و پرورش است. حوزه باید به تبلیغ عمومی در آموزش و پرورش توجه داشته باشد؛ البته ستاد همکاری حوزه و آموزش و پرورش در این زمینه فعالیت‌های خوبی داشته‌اند و باید این روند توسعه بیشتری داشته باشد. حوزه‌های علمیه باید به نیازهای آموزش و پرورش در طراحی رشته‌ها توجه داشته باشد. بخش اساسی نقشه جامع رشته‌ای حوزه باید به تأمین نیازهای «تعلیم و تربیت» و «آموزش و پرورش» اختصاص یابد. باید راهکار حضور خروجی‌های موجود حوزه را در صحنه آموزش و پرورش پیدا کرد تا از ظرفیت تربیت‌شدگان حوزه به طور عام بهره‌گیری شود. حوزه باید در زمینه تربیت معلم و دبیر در رشته‌های مرتبط، مستقیم و غیرمستقیم همکاری داشته باشد. اسلامی که در نظام آموزش و پرورش ارائه می‌شود، باید عقلانی و منطقی باشد و نظام آموزش و پرورش این هویت علمی آموزشی را به خوبی تشخیص دهد. آموزش و پرورش، دانشگاه و حوزه علمیه سه رکن آموزشی کشورند، رهبری فرمودند؛ اگر پایه‌های فکری انقلاب در حوزه سست شود، این امر در جهان منعکس خواهد شد، شناخت راهبردی و اصیل از انقلاب و اسلام امر بسیار مهمی است که سرمایه و ظرفیت آن وجود دارد و بایستی با تعامل، همکاری و هم افزایی نسبت به تقویت این اصول گام برداریم در این میان خدمت به آموزش و پرورش در راستای تعالی بخشیدن به آن از اهمیت بسزایی برخوردار است.

آیة الله العظمی وحید خراسانی آموزش و پرورش قابل قیاس با دستگاهی دیگر نیست

آموزش و پرورش خیلی ظریف است، دبیرها باید آموزش ببینند، برای پذیرش دبیران باید قوی‌ترین دستگاه تحقیق و تفحص وجود داشته باشد، چون قابل قیاس با دستگاه‌های دیگر نیست. در همه دستگاه‌ها سر و کار با اموال است و در این دستگاه، افکار و دین مردم را می‌برند و می‌دزدند، این کار را دنبال کنید.

آیة الله العظمی سبحانی ضرورت ارتقای دانش دینی معلمان

دانش آموزان به عنوان گرانبهارترین سرمایه‌های نظام، در اختیار آموزش و پرورش قرار دارند و فرهنگیان باید در مقابل حمله‌های دشمنان، این جوانان را در امان نگه دارند. باید دانشکده‌هایی در سراسر کشور تاسیس شود که دانش دینی معلمان، با حضور در دوره‌های مختلف این مراکز افزایش یابد.

حضرت آیة الله مصباح یزدی آموزش و پرورش شاخص شناخت هدف خلقت است

اگر این آموزش و پرورش انسان را به سوی آن هدفی که برای آن آفریده شده سوق داد، معلوم می‌شود راه راستی را نشان می‌دهد، اما اگر انسان راه به راهی راهنمایی کرد که از آن هدف دور می‌شود، هرچه تندتر برود، از این مقصد دورتر می‌شود.

آیة الله العظمی صافی گلپایگانی کار تعلیم و تربیت باید دست صالحان باشد

اگر آموزش و پرورش و تعلیم و تربیت در جامعه‌ای ضعیف باشد ضررش جبران ناپذیر است، لذا دست اندرکاران باید نقاط ضعف و قوت را بشناسند. کار تعلیم و تربیت باید دست صالحا باشد و این از مسائلی است که باید خیلی اهمیت داد.

آیة الله العظمی نوری همدانی انسان در تعلیم و تربیت اسلامی خلیفه الله است

اسلام تعلیم و تربیت خاصی دارد که از نظر دیدگاهش به انسان، با سایر تعلیم و تربیت‌ها در دنیا تفاوت دارد. دین انسان را خلیفه‌الله معرفی می‌کند و استعدادها را فراوانی برای آن قائل است. تفاوت دیدگاه‌ها باعث می‌شود ما به تربیت انسان نظر خاصی داشته باشیم.

آیة الله العظمی علوی گرگانی افتخار میکنم از یاوران ستاد همکاری‌ها باشم

مقامات دولتی، اعتبارات فعالیت‌های ستاد همکاری‌ها را بیش از این قرار بدهند. بودجه سالانه کشور ما برا مردین، قابل مقایسه با اعتبارات کلان برخی کشورها نیست! من کار شما را واقعاً تأیید می‌کنم، ما هم افتخار می‌کنیم که از معین و یاوران شما باشیم.

امانت اسلام در دست شماست، امانت دار خوبی باشید

سید محمد بطحایی وزیر آموزش و پرورش در شهریور ماه سال جاری در سفر یک روزه‌ای به شهر مقدس قم پس از زیارت بارگاه منور و مطهره حضرت فاطمه معصومه علیها السلام در یک برنامه هماهنگ شده توسط ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش به دیدار تنی چند از مراجع معظم تقلید رفت. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه ستاد همکاری‌های حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش، در این سفر که حجة الاسلام والمسلمین سید مجتبی ملکی مشاور وزیر و دبیر ستاد همکاری‌ها وی را همراهی می‌کرد وزیر آموزش و پرورش با حضرات آیات عظام صافی گلپایگانی، وحید خراسانی و سبحانی دیدار و گفت‌وگو کرد. مراجع عظام تقلید نیز در این دیدارها نکات ارزشمندی را پیرامون مسأله تعلیم و تربیت، آموزش و پرورش، همچنین تعاملات ستاد همکاری‌های حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش بیان فرمودند که مشروح آن به شرح ذیل می‌باشد.

معظم‌له تصریح کردند: کتاب و برنامه خوب یک مسأله است ولی مجری خوب یک مسأله مهم‌تر، یعنی معلمان دینی افرادی باشند که به این مطالب اعتقاد داشته و از روی علاقه تدریس کنند.

حضرت آیه‌الله سبحانی بیان داشتند: نباید کسی که متخصص فیزیک است، بدون تخصص، مثلاً قرآن را تدریس کند، زیرا در حقیقت ضرر آن بیشتر است. ایشان گفتند: باید در گزینش معلمان دقت کرد و کمیته‌ای که اساتید و معلمان دین و اخلاق را انتخاب می‌کند به تمام معنا دین مدار باشند.

این مرجع تقلید تصریح کردند: مردم در حوزه هزینه‌ها و مخارج، انگیزه‌های بسیاری دارند که شامل دین و تعلیم فرزندان است؛ باید این انگیزه را زنده نگاه داریم؛ یعنی مدارس غیر دولتی که با پول خود اداره می‌شوند؛ اگر صحیح است، آنها را تقویت کنیم.

ایشان بیان داشتند: تأسیس دبیرستان علوی و مدرسه تعلیمات اسلامی آثار و برکات بسیاری داشت که در آن شرایط خفقان نوری در ظلمت بود؛ بر این اساس، برای تأسیس این‌گونه مدارس که با پول دانش آموز و خیرین اداره می‌شوند به شرط تأیید کار باید در زمینه صدور مجوز آن‌ها تسریع شود.

حضرت آیه‌الله سبحانی گفتند: در برخی کشورهای عربی یک سال مرخصی به دانش آموزان داده می‌شود که حافظ قرآن شوند و بعد تحصیل کنند؛ اگر دانش آموزی وجود دارد که حاضر است یک سال به عنوان حفظ قرآن برنامه داشته باشد به او این فرصت داده شود، سپس به مدرسه بیاید.

ایشان تصریح کردند: دانش آموزان را به شکلی تربیت کنیم که به کار و عمل‌گرایی علاقه‌مند باشند و نه به کار اداری؛ مدرک محوری و بار شدن بر دوش دولت صحیح نیست؛ باید به شکلی تربیت شوند که به کار علاقه‌مند باشند، نه اینکه فقط پشت میز بنشینند.

این مرجع تقلید بیان داشتند: هسته فکری دانش آموزان باید به سوی عمل‌گرایی پیدا کند؛ توجه آموزش و پرورش به مدارس و دبیرستان‌های قم به عنوان پایگاه شیعه و معرفتی انقلاب بیشتر باشد.

و توصیه‌های اکید آن به علم‌آموزی همراه با تربیت، همه برای این است که اسلام می‌خواهد انسان به معنای واقعی بسازد، یعنی می‌خواهد افرادی تربیت شوند که دارای مکارم انسانی باشند، و بتوانند به جامعه بشری خدمت کنند.

این مرجع تقلید در پایان این دیدار، توفیق بیشتر و روزی آموزش و پرورش و همکاران ایشان را در پیشبرد اهداف بزرگ اسلام در علم‌آموزی و تربیت اسلامی از خداوند متعال مسألت کردند.

■ آیه‌الله العظمی وحید خراسانی

سه مأموریت آموزش و پرورش

آیه‌الله العظمی وحید خراسانی در این دیدار گفتند: مهم دو کلمه است؛ تعلیم و تربیت.

این مرجع تقلید اظهار داشتند: مملکت، مملکت امام زمان عجل الله تعالی فرجه است و قلب این مملکت امام هشتم علیه السلام است، توفیق شما بسیار مهم می‌باشد.

معظم‌له افزودند: سعی و همت کنید ان‌شاءالله سه مطلب در تمام مدارس کشور احیاء شود: ۱. تحکیم عقائد ۲. تهذیب اخلاق ۳. تعلیم احکام و این موقعیت بسیار مهم است.

حضرت آیه‌الله وحید خراسانی، سید محمد بطحایی و سایر همکارانش را به تلاوت هر روزه قرآن و هدیه آن به محضر امام زمان عجل الله تعالی فرجه توصیه کردند.

■ آیه‌الله العظمی سبحانی

مدرک گرایی و بار شدن بر دوش دولت صحیح نیست
وزیر آموزش و پرورش سپس به دیدار با آیه‌الله العظمی سبحانی رفت و ایشان خواستار تربیت دانش آموزان عمل‌گرا شدند.

حضرت آیه‌الله سبحانی گفتند: دانش آموزان را به شکلی تربیت کنیم که به کار و عمل‌گرایی علاقه‌مند باشند، نه به کار اداری؛ مدرک محوری و بار شدن بر روی دوش دولت صحیح نیست.

این مرجع تقلید اظهار داشتند: از دورانی که علی اصغر حکمت در بحث کتب درسی فعالیت داشت، روی این کتب نظارت داشتیم که خوشبختانه روز به روز کامل شده است.

■ آیه‌الله العظمی صافی گلپایگانی

امانت اسلام در دست شماست، امانت‌دار خوبی باشید

آیه‌الله العظمی صافی گلپایگانی گفتند: دانش آموزان، امانت‌های الهی در دست شما هستند، در تربیت صحیح دینی و علمی آنها بکوشید.

معظم‌له افزودند: مردم و مسئولان باید قدر و منزلت شغل معلمان را بدانند و همیشه قدر دان و سپاسگزار این عزیزان باشند.

این مرجع تقلید به تشریح قدر و منزلت مقام معلم پرداختند و گفتند: کار و شغل شما، شریف و پر مسئولیت است. پیامبر بزرگوار اسلام صلی الله علیه و آله فرمودند «إنما بعثت معلماً» من برای این برانگیخته شدم که معلم مردم باشم.

این کار، یک شغل عادی نیست، شغل انبیاست، بلکه اشرف مشاغل است؛ به همین خاطر، معلمان عزیز باید قدر این شغل را بدانند، متوجه باشند که چه وظیفه مهم و بزرگی بر عهده آنها گذارده شده است. البته مردم و مسئولان هم باید قدر و منزلت این شغل را بدانند و همیشه قدر دان و سپاسگزار این عزیزان باشند.

ایشان در بخش دیگری از توصیه‌های خود، با اشاره به تعداد زیاد دانش آموزان در کشور افزودند: تعداد چند میلیونی که گزارش دادید، وظیفه را بسیار حساس‌تر و مهم‌تر می‌کند، حتی یک مدرسه هم اگر بود و حتی اگر ده نفر هم دانش آموز بودند، باز هم وظیفه سنگین بود.

حضرت آیه‌الله صافی گلپایگانی در بخش دیگری از توصیه‌های خود، دانش آموزان را امانت الهی در دست معلمان دانستند و بیان داشتند: این همه نونهال و نوجوان و جوان، امانت‌های اسلام در دست شما هستند و صاحب آنها، حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه می‌باشد که همه را باید با معارف دینی و قرآنی و اخلاق صحیح اسلامی آشنا نمایید، بدانید هدایت حتی یک نفر از آنها، در نزد خداوند متعال ثواب و اجری دارد که قابل توصیف نیست. ان‌شاءالله اگر تربیت دینی در مدارس ما درست باشد، همه جامعه راه درست را طی خواهد کرد.

ایشان در ادامه، با بیان اینکه هدف اسلام، انسان‌سازی به معنای واقعی کلمه است افزودند: معارف عالی‌ه اسلام

اعلام آمادگی شورای عالی حوزه برای کمک به ستاد همکاری‌ها را دارد

مورد همکاری این دو نهاد برآورده کند، و شورای عالی حوزه آمادگی هر گونه همکاری برای تصویب طرح‌های این ستاد را دارد و اگر به صحن شورای عالی بیاید مخالفتی برای تصویب نخواهد داشت.

مثلاً موضوع توانمند کردن معلمان در سطح آموزش و پرورش توسط اساتید و نخبگان حوزه در قالب کارگاه‌های آموزشی می‌تواند فرایند آموزش دین و اخلاق را توسط نیروهای آموزش و پرورش تسهیل کند.

افزایش اطلاعات دینی معلمان خیلی مهم است، چون در مناطق مختلف کشور حتی در دوردست‌ها با قشر جوان و نوجوان سرو کار دارند و به تدریس می‌پردازند، زمانی که به مسائل و موضوعات اخلاقی و تربیتی تسلط داشته باشند و تهذیب نفس را ابتدا از خود شروع کرده باشند بهترین می‌توانند تاثیرگذار باشند.

■ **تربیت جوان انقلابی در گرو تعامل حوزه و آموزش و پرورش است**

به نظر من تشکیل ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و یکی از اقدامات مفید و لازم در نظام مقدس جمهوری اسلامی در بحث تعلیم و تربیت بود، باید هر دو نهاد تلاش کنند تا آرمان‌های امام، انقلاب و نظام اسلامی با حرارت بیشتری در میان نسل جوان نهادینه شود تا در آینده شاهد رشد جوانانی مومن، متعهد، ولایت‌مدار و انقلابی باشیم.

زمینه تدبیر دانش‌آموزان با این نهاد همکاری کند و برکات این فعالیت در آینده مشخص خواهد شد که به جامعه‌های سالم و متدین منجر می‌شود. تشکیل ستاد همکاری‌ها حاصل گام ارزشمندی جهت تکامل دانش‌آموزان بود زیرا آموزش و پرورش آماده‌ترین و بهترین زمینه را دارد.

■ **وظیفه حوزه تولید محتواست**
حوزه با کمک آموزش و پرورش در راستای امر تبلیغ استفاده مناسبی از بستر به وجود آمده کرده، البته جای کار هنوز وجود دارد و ما از همه توان آن بهره نبرده‌ایم، انتظار می‌رود حوزه‌های علمیه جهت تولید بیشتر محتوای مطلوب دینی برای معلمان و دانش‌آموزان تلاش کنند، هرچه این تعامل تقویت شود، زمینه غنای بیشتر تربیت دینی را در مدارس فراهم می‌کند.

باید مطالبات رهبری از حوزه و آموزش و پرورش را عملی کنیم. اعتقاد دارم با اجرایی شدن طرح‌ها در ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش، مطالبات رهبر معظم انقلاب از این دو نهاد، عملی خواهد شد و این به نفع منافع نظام، کشور، حوزه و آموزش و پرورش خواهد بود. تاکنون طرح‌های بسیار سنجیده، علمی و کارشناسی شده از سوی این ستاد ارائه شده است که اگر اجرا شود، قطعاً ثمرات بسیار زیادی به همراه خواهد داشت.

اجرای این طرح‌ها حتی می‌تواند خواسته رهبر فرزانه انقلاب را در

دبیر دوم شورای عالی حوزه‌های علمیه در گفت‌وگو با پایگاه اطلاع‌رسانی دبیرخانه ستاد همکاری‌ها گفت: تعامل و همکاری بین حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش می‌تواند به واسطه حضور روحانیان در آموزش و پرورش به عنوان استاد، مبلغ و مروج دینی، در تربیت فرزندان این کشور و توسعه اخلاق اسلامی و سبک زندگی اسلامی مؤثر باشد. گزیده‌ای از بیانات آیه‌الله مقتدایی در این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

■ **وحدت میان این دو نهاد ضرورتی مضاعف دارد**

همکاری و هماهنگی میان حوزه و آموزش و پرورش لازم رسیدن به اهداف والا است، بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، با دید روشن و سازنده‌ای که امام خمینی علیه السلام داشت، وحدت حوزه و دانشگاه را مطرح کردند و در دهه اخیر مقام معظم رهبری به منظور تربیت نسلی انقلابی و متدین دستور بر تعامل و همکاری بیشتر حوزه و آموزش و پرورش را دادند.

وحدت میان این دو نهاد ضرورتی مضاعف دارد چرا که هماهنگی، همفکری و همکاری این دو نهاد پایه‌های عزت، اقتدار و ارتقای ایران اسلامی را تقویت می‌کند.

بعد از سفر مقام معظم رهبری به قم، تفاهم‌نامه‌ای بین حوزه‌های علمیه و وزارت آموزش و پرورش مکتوب و ستاد همکاری بین این دو نهاد علمی و پرمخاطب تشکیل گردید، بطوریکه بعد از گذشت نزدیک به یک دهه شاهد نشست‌ها، همایش‌ها و کنگره‌های کاربردی با خروجی‌های ارزشمند این دو نهاد هستیم.

■ **شاهد رشد و بالنگی همکاری هر دو نهاد هستیم**

حوزه علمیه در زمینه تدبیر دانش‌آموزان با آموزش و پرورش همکاری می‌کند و نسبت به این مهم طی این سال‌ها از هیچ تلاشی فروگذار نبوده و هر سال نسبت به تقویت و رشد آن برنامه‌ریزی می‌کند. خروجی آموزش و پرورش باید محصل متدین باشد لذا حوزه در

■ وزیر آموزش و پرورش

سند تحول بنیادین در عمل با موانعی مواجه است

سید محمد بطحایی در گزارش خود به محضر مراجع عظام تقلید گفت: امسال اولین سال تحصیلی است که بنده توفیق خدمت در آموزش و پرورش را دارم در ابتدای این سال خدمت مراجع و علما رسیدیم که سال پرثمری را برای انقلاب و کشور داشته باشیم.

وزیر آموزش و پرورش بیان کرد: بیش از ۱۳ میلیون دانش‌آموز و ۹۶۰ هزار کارمند و معلم مشغول خدمت هستند و ۱۳۸ میلیون جلد کتاب در ۹۰۰ عنوان کتاب درسی توزیع کرده‌ایم.

وی گفت: برنامه‌های تحصیلی در قالب کتاب‌های درسی به اجرا در می‌آید؛ سندی در آموزش و پرورش به عنوان سند تحول بنیادین وجود دارد و جزو معدود اسنادی است که کلی‌گویی و چشم‌انداز را بیان نکرده است، بلکه لایه‌ها و راهکارهای عملیاتی را پیش‌بینی کرده است.

بطحایی اظهار داشت: تعدادی از زیر نظام‌های سند شامل، سه زیر نظام در ماه‌های اخیر آماده می‌شود؛ این سند مسیر تحول در نظام آموزش و پرورش را روشن کرده است و تا حدود زیادی مشخص کرده است که از چه مسیری برای تحول در نظام آموزش و پرورش حرکت کنیم، خروجی‌های ما دانش‌آموزان در حال تحصیل هستند، و شایسته است هر کدام یک شهروند ایرانی اسلامی با انتظارات نظام باشند.

وزیر آموزش و پرورش بیان کرد: سند تحول بنیادین در عمل با موانعی مواجه است که بخشی از آن مرتبط به منابع انسانی و اقتصادی است؛ حتی رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز به صورت ظریف گله‌مندی خود را از این نقایص اعلام کردند که چرا این سند مستقر نمی‌شود.

وی گفت: امیدواریم با لطف خداوند این سند را مستقر و از منابع آن در نظام آموزشی کشور استفاده کنیم.

بطحایی اظهار داشت: دو محور در سال تحصیلی پیاده خواهیم کرد، زیرا چشم امید جامعه برای رستگاری به آموزش و پرورش است؛ اینکه آموزش و پرورش به سطحی برسد که علاوه بر متدین کردن دانش‌آموزان، آن‌ها را با نیازهای اجتماعی نیز بیشتر آشنا کند.

وزیر آموزش و پرورش بیان کرد: امروز فضای مجازی و هجده‌هایی که دشمنان دین و ایمان مردم از این طریق وارد می‌کنند، تهدیداتی دارد که باید دانش‌آموزان در مقابل آن محافظت و مقاومت داشته باشند؛ به همین خاطر به دنبال آن هستیم که در سال تحصیلی جدید دانش‌آموزان با نیازهای فردی و اجتماعی خود بیشتر آشنا شوند.

وی گفت: بخش دوم، روش اداره آموزش و پرورش است؛ در وضعیت موجود با توجه به اینکه از امکانات همیشه گله‌مند بودیم، ولی بودجه‌های دولتی نیز به خوبی استفاده نمی‌شود و ائتلاف سرمایه‌ها هنوز وجود دارد و دلیل اصلی آن عدم اصلاح روند مدیریت منابع، کم بودن اختیارات به مدارس و ... می‌باشد.

هرگونه فعالیت حوزه در آموزش و پرورش بر مدار برنامه های ستاد همکاری ها باشد

حجة الاسلام والمسلمین عباس رفعتی، سخنگوی حوزه های علمیه در گفت و گو با پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه ستاد همکاری های حوزه و آموزش و پرورش در خصوص نقش حوزه در تحقق سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش اظهار داشت: مشارکت های حوزه و آموزش و پرورش موجب تعالی و تحقق سند بنیادین تحول آموزش و پرورش می شود.

در تحول بنیادین در آموزش و پرورش نقش اساسی را ایفاء نماید.

جایگاه ستاد همکاری ها در شورای عالی حوزه تصویب شده و هرگونه همکاری و تفاهم نامه تابع مصوبات شورای عالی حوزه می باشد. این تفاهم نامه اصل و اساس و ریشه ستاد همکاری های حوزه و آموزش و پرورش است که در شورای عالی حوزه تصویب شده و این دیدگاه در شورای عالی مبنی بر همکاری وجود دارد، امیدواریم در شورای عالی آموزش و پرورش نیز همین گونه باشد کما اینکه از ابتدا تاکنون اراده خوبی از هر دو نهاد علمی مبنی بر توسعه همکاری ها وجود دارد.

■ هر فعالیت تبلیغی در آموزش و پرورش بر مدار ستاد همکاری ها باشد

تشکیل میز تبلیغ توسط حوزه در آموزش، اقدام بسیار مناسبی است، این میز که به بخش های معاونت تبلیغ و امور فرهنگی در ارتباط است می تواند از بازوان خوب و قوی برای این ستاد باشد و هرگونه فعالیت های این چنینی که مربوط به آموزش و پرورش می شود باید با هماهنگی این ستاد صورت گیرد.

برخی موارد همچون طرح مدرسه امین قبل از تشکیل ستاد وجود داشت، این ها را هم می توان در تعامل با آموزش و پرورش ادامه داد و در فرآیند کاری ستاد تصویب و اجرایی کرد تا چنان چه وزیر و مسئولان ادارات کل آموزش و پرورش تغییر می کنند، سلیقه ای عمل نکنند و شاهد فراز و فرود فعالیت های حوزویان در آموزش و پرورش و ستاد نباشیم.

وقتی مصوبه ای قانونی و نهادینه شد با تغییر وزیر و یا مدیر حوزه تغییر نخواهد کرد و همه باید بر اساس آن قانون عمل کنند و مصوبات ستاد را مصوبه شورای عالی تلقی کنند، امیدواریم با وضعیتی که در حال حاضر حوزه های علمیه و آموزش و پرورش دارند همکاری ها روزافزون شود و گام هایی بلندی به سمت تحول بنیادین در آموزش و پرورش در سایه هم فکری و تعامل و هم افزایی و مشارکت یکدیگر برداریم.

تعامل حوزه و آموزش و پرورش در جهت هم افزایی و پیشبرد اهداف آموزش و پرورش است و ما با هم در این مسیر در حرکت هستیم تا نسل متدین، ولایت مدار و انقلابی را در آینده تربیت کرده و وارد جامعه کنیم.

باشد؛ این معاونت ها ظرفیت و آمادگی لازم را در جهت تدوین متون آموزشی مربوط به مباحث دینی و اجتماعی دارند.

■ کتاب اخلاق و سبک زندگی در مدارس با ادبیات دانش آموزی تدوین شود

پیشنهاد می کنیم یک متن درسی در آموزش و پرورش تحت عنوان اخلاق و سبک زندگی اسلامی اضافه شود، اگر این متن درسی تصویب و کتاب آن تدوین و در مدرسه آموزش داده شود هم روحانی می تواند طبق آن کلاس را اداره کند و هم معلمان و اساتید می توانند آن را تدریس کنند.

واقعاً جای چنین کتابی در آموزش و پرورش خالی است و درس مستقلی در پایه های درسی با عنوان اخلاق و سبک زندگی نداریم، این مهم می تواند یکی از راهبردهای ستاد باشد که پیگیری کند و سرفصلی را به سرفصل های آموزش و پرورش و متوسطه و دبیرستان بیفزاید تا خروجی دانش آموز و محصل در مدرسه هنگامی که فارغ التحصیل می شود علاوه بر دانش رایج غنی لازم از نظر مسائل تربیتی و دینی نیز باشد.

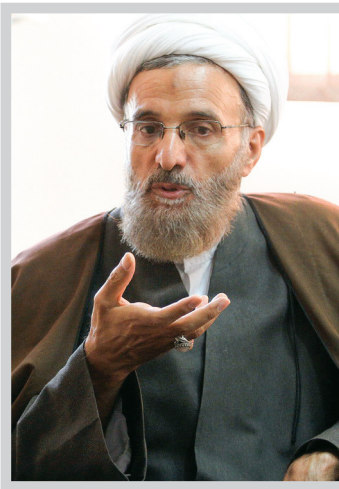
■ دانش آموز نیاز به مهارت های فکری و اخلاقی دارد

جوانان امروز بعد از ۱۸ سال عمر، یک سری اندوخته های تئوری را در ذهن دارند، اما از نظر مهارتی فاقد آموزش های لازم می باشند، یکی از اهداف مهم در سند تحول بنیادین این است که فارغ التحصیلان بتوانند مهارت های کاری و حرفه ای در مشاغل مختلف را به دست بیاورند تا بیکار و فاقد شغل نباشند. امروز در کنار مهارت افزایی، یک خلاء دیگر نیز در مورد اخلاق و معارف دیده می شود، به گونه ای که وقتی دانش آموز فارغ التحصیل می شود مهارت های اخلاقی و تربیتی و دینی را برای گذران زندگی اش به طور عملی داشته باشد تا به یک زندگی سالم توأم با فرهنگ غنی اسلامی دست یابد.

■ مصوبات حوزه و آموزش و پرورش در ستاد باید ضمانت اجرایی داشته باشد

ستاد همکاری ها باید در میان هر دو نهاد چنان جایگاه قدرتمندی را داشته باشد

وقتی با حضور کارشناسان و متخصصان حوزه و آموزش و پرورش طرح هایی را به تصویب می رساند از یک ضامن اجرایی نیز برخوردار باشد، اگر به چنین نقطه ای از قانون و تصویب رسیدیم، آن وقت ستاد می تواند

نکته مهم، ضرورت تأسیس و تشکیل ستاد همکاری های حوزه و آموزش و پرورش را به خوبی تبیین می کند از این رو تشکیل چنین ستادی از اهمیت بالایی برخوردار است تا آموزش و پرورش به مسئولیت قانونی و شرعی خود عمل کرده باشد. البته موفقیت ستاد زمانی محقق می شود حوزه های علمیه و روحانیت به رسالت سنگین خود جامه عمل پوشانده باشد و به کارآمدی و بویایی آن در آموزش و پرورش کمک کند.

■ راهکارهای حضور روحانی در مدارس

اگر در صدد هستیم تحول بنیادین در آموزش و پرورش تحقق یابد بخشی از رسالت بر عهده ستاد است و این ستاد باید راهکارهایی را دنبال کند و به تصویب برساند و آن را عملیاتی سازد، یکی از این راهکارهای مهم حضور روحانیون در مدارس است.

طبق این راهکار در هر مدرسه ای یک روحانی باید مستقر باشد و این استقرار نه تنها برای اقامه نماز باشد، بلکه حضور روحانی در هر مدرسه ای به مدت ۲ ساعت با دانش آموزان انس پیدا کند مثلاً ساعتی در نظر بگیرند تا دانش آموز به سراغ روحانی برود و داستان های دینی و فرهنگی و اسلامی و سبک زندگی اسلامی را از روحانی دریافت کند و شاکله تربیتی فرزندان از نظر تربیتی و فرهنگی در مدرسه پی ریزی شود.

البته کلاس به صورت رسمی برای آموزش درس مد نظر نیست بلکه گفت و گویی صمیمی و دوستانه با روحانی در جهت ایجاد ارتباط معنوی مورد هدف است.

■ شرح وظایف حوزه در قبال تربیت دینی

سه بخش مهم در حوزه شامل معاونت پژوهش، معاونت تبلیغ و فرهنگی و معاونت تهذیب وجود دارد که می تواند با ستاد، همکاری لازم را در تدوین متون داشته

■ ستاد همکاری ها موانع بی شماری را در مسیر خود پشت سر نهاد

سخنگوی حوزه های علمیه ضمن تقدیر از ستاد به واسطه تلاش های ارزشمند در یک دهه گذشته عنوان کرد: این ستاد در راستای تحقق اهداف و رهنمودهای مقام معظم رهبری گام های بزرگی برداشته است اما هر چند با بسیاری از موانع نیز روبرو بوده، اما با مجاهدت و تلاش های خالصانه این موانع را پشت سر نهاده است.

البته برخی از موانع نیز موجب شده فعالیت های ستاد در آموزش و پرورش آن چنان که باید تحقق نیابد، امیدواریم در سال های آتی این ستاد به اهداف متعالی که در تشکیل آن در نظر گرفته شده بود دست یابد و مطالبات رهبری در جهت تحول بنیادین در آموزش و پرورش تحقق پیدا کند.

■ تحقق تحول سند بنیادین یکی از رسالت های ستاد همکاری ها است

یکی از ظرفیت های مهم در رابطه مسئولیت ستاد در تحول سند ضرورت کار در آموزش و پرورش به منظور ایجاد تحول می باشد، بر اساس روایات زیادی ما مکلف هستیم برای فعالیت های فرهنگی و اجتماعی به سراغ نوجوانان برویم.

■ تربیت دینی در آموزش و پرورش از کودکی باید شکل بگیرد

از تعابیر این گونه برداشت می شود اگر در صدد انجام کاری قوی و ماندگاری هستیم باید در آموزش و پرورش و از پایه های کودکی و نوجوانی شکل بگیرد، ظرفیت کار در رابطه با نوجوان ظرفیت بسیار بالا و زلالی است و آمادگی فراوانی برای آموزش و پذیرش معارف دینی و اسلامی بیش از هر قشر دیگری وجود دارد.

■ رسالت حوزه در قبال آموزش و پرورش

این ظرفیت مهم و بالنده و با ارزش در اختیار آموزش و پرورش قرار دارد که بیانگر جهت آموزش و پرورش در تربیت است، جهت دیگر وظیفه حوزه های علمیه را مشخص می کند، چرا که رسالت اصلی روحانی هدایت جامعه و پیاده کردن فرهنگ اخلاق دینی و سبک زندگی اسلامی در جامعه است. به تعبیری دیگر رسالت مهم حوزه و روحانی تبلیغ و نشر دین است و در این عرصه نیز بهترین راه برای تبلیغ دین و معارف و فرهنگ دینی و تبلیغ سبک زندگی دینی و نشر معارف الهی در قرآن و معارف اهل بیت (علیهم السلام) از طریق آموزش و پرورش و کار بر روی نوجوانان می باشد.

رسالت اصلی حوزه های علمیه و روحانیت این است که تبلیغ در آموزش و پرورش را در اولویت کاری خود قرار دهد، این دو

حوزه بازوی پرتوان آموزش و پرورش برای رسیدن به حیات طیبه

سید محمد بطحایی وزیر آموزش و پرورش در گفت و گو با پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه ستاد همکاری‌ها خواستار استفاده حداکثری از ظرفیت حوزه برای رسیدن به حیات طیبه شد.

مشروح گفت و گوی وزیر آموزش و پرورش را در ذیل می‌خوانید.

ویژگی مهم تربیت اسلامی، جامعیت آن است. در تربیت اسلامی، انسان با بهره‌گیری از دو بال عقل و نقل، به سوی هدف غایی که خداوند است حرکت می‌کند. اسلام به تمام ابعاد و ساحت‌های فردی، اجتماعی، مادی و معنوی انسان توجه دارد. در مکتب تربیتی اسلام، دنیا مزرعه آخرت است. در دنیایی که به معنای حقیقی آباد باشد، توشه مناسبی برای آخرت به دست می‌آید. برای داشتن جامعه مورد نظر اسلام، باید مبانی نظری و راهکارهای عملی تعلیم و تربیت را از قرآن و سنت معصومین علیهم‌السلام استخراج و اجرا نمود.

از دیگر ویژگی‌های تربیت اسلامی، توأم بودن حق با تکلیف است، یعنی به فرموده قرآن، خداوند تبارک و تعالی تاج کرامت بر سر او نهفته و وی را گرامی داشته و در عین حال، مسئولیت‌هایی دارد که باید به آنها عمل کند.

■ حوزه بازوی پرتوان آموزش و پرورش برای رسیدن به حیات طیبه

وزیر آموزش و پرورش با بیان اینکه حوزه‌های علمیه با ذخیره گران سنگ میراث اسلامی، بازوی پرتوانی برای یاری رساندن به آموزش و پرورش هستند.

رئیس ستاد همکاری حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش حضور بیش از ۱۳ میلیون دانش‌آموز در مدارس کشور را فرصتی بی‌نظیر برای حوزه‌های علمیه دانست تا در راستای اهداف و سیاست‌های سند تحول بنیادین، در تدوین برنامه‌های تربیتی و فرهنگی کوتاه‌مدت، میان مدت و بلند مدت آموزش و پرورش همکاری کنند.

■ به دنبال مردمی کردن آموزش و پرورش هستیم

وزیر آموزش و پرورش با تأکید بر اینکه همکاری نزدیک این دو نهاد نقش مهمی در تحقق اهداف تربیتی نظام مقدس جمهوری اسلامی خواهد داشت افزود: آموزش و پرورش به عنوان متولی اصلی تعلیم و تربیت رسمی عمومی، سیاست مردمی کردن آموزش و پرورش را دنبال می‌کند و در این مسیر از مشارکت نهادها و دستگاه‌های واجد شرایط به‌ویژه حوزه‌های علمیه استقبال می‌کند.

وی تصریح کرد: باید با شناسایی معضلات و ناهنجاری‌های اجتماعی، برنامه‌های تربیتی و آموزشی را با هدف کاهش این معضلات تعریف و اجرا کنیم.

وی افزود: آموزش و پرورش همواره با دو چالش اساسی مواجه بوده است، نخست سطح بالای انتظار و توقع از این وزارتخانه است در حالی که کنش‌گران عرصه تعلیم و تربیت و میزان اثرگذاری آن‌ها تغییر یافته است.

وزیر آموزش و پرورش با بیان اینکه آموزش و پرورش به عنوان دستگاهی که در تعیین مختصات جامعه فردا اثرگذار بوده حائز اهمیت است، ادامه داد: چالش دوم، مشکلات و محدودیت‌های کشور است که همواره آموزش و پرورش را با فاصله از اهدافش ننگ داشته است.

■ برنامه‌های دولت دوازدهم

وزیر آموزش و پرورش با بیان اینکه تنظیم این دو مؤلفه می‌طلبد که ما مسیرها و روش‌های جدید را برای رسیدن به نقطه مطلوب پیدا و استفاده کنیم عنوان کرد: برنامه‌هایی که در دولت دوازدهم دنبال خواهیم کرد در دو دسته تقسیم‌بندی می‌شود، بخش نخست ناظر بر تحولاتی است که در متن برنامه‌ها و محتوای آموزشی باید رخ دهد که خوشبختانه سند تحول بنیادین به طور عملیاتی مسیر را روشن کرده و فرصت ارزشمندی است که ما را از مرحله

طراحی جدید مستغنی می‌کند.

■ سند تحول بنیادین چراغ راه است

وزیر آموزش و پرورش با اشاره به اینکه ویژگی‌های الگوی زندگی ایرانی اسلامی در سند ذکر شده و باید دانش‌آموزان را به گونه‌ای تربیت کرد که با مناسبات و شرایط بیرون مدرسه مطابقت داشته باشد اظهار داشت: این مهم می‌تواند مدارس را با نشاط کند و انگیزه‌ها را بالا ببرد.

وی افزود: بخش دوم برنامه‌هایم در حوزه تغییر روش و مدیریت در آموزش و پرورش است. روشی که تا امروز اداره کرده‌ایم امکان ادامه دادن در آینده را ندارد و باید روش‌های جدید را بکار بگیریم. امروز ۷۰ درصد نیروی انسانی ما مدرک لیسانس و بالاتر دارند و میانگین خدمت ۲۳ سال است، لذا پتانسیل عظیمی در اختیار داریم که باید از آن به نحو احسن استفاده کنیم.

وی با بیان اینکه نظام آموزشی ما به شدت در وظایف حاکمیتی و هم تصدی‌گری متمرکز است گفت: مقرراتی داریم که ذره‌ای انعطاف ندارند، درجه پیچیدگی و رسمیت سازمان ما بسیار زیاد است.

وزیر آموزش و پرورش در بخش دیگری از گفت و گوی خود با بیان اینکه از خدای بزرگ می‌خواهم به بنده و همکارانم توفیق دهد بتوانیم قدم‌های بزرگی را برای اصلاح نظام آموزشی برداریم، تصریح کرد: راه‌اندازی ستاد همکاری‌ها به واسطه تعامل و همکاری مشترک با حوزه‌های علمیه اتفاق مهم با اثرگذاری مثبتی است که طی سال‌های اخیر شکل گرفته و امیدواریم با این اتفاق مهم، نتایج ارزشمندی را در ادامه این مسیر داشته باشیم.

■ تقویت ستاد همکاریها از برنامه‌های وزارتخانه است

وزیر آموزش و پرورش تصریح کرد: بهره‌گیری از ظرفیت حوزه‌های علمیه در امر پژوهش و تربیت دینی دانش‌آموزان از طریق تقویت ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش، یکی از برنامه‌های قابل اجرا در وزارت آموزش و پرورش می‌باشد که دولت نیز نسبت به آن اهتمام ویژه‌ای دارد.

وی تأکید کرد: ارتقاء کمی و کیفی مراکز مشاوره برای حضور مؤثر مدارس در فرآیند مصون‌سازی دانش‌آموزان و خانواده‌ها و پیشگیری از آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در دوره‌ها و پایه‌های مختلف تحصیلی با همکاری سازمان‌ها، نهادها و حوزه‌های علمیه مدنظر وزارتخانه می‌باشد.

رئیس ستاد همکاری‌ها، توسعه مشارکت با معلمان، حوزه‌های علمیه و دانشگاه‌ها در تدوین برنامه‌های درسی و بهره‌گیری از ظرفیت بخش غیردولتی در تولید، چاپ و

توزیع مواد و منابع آموزشی را نیز متذکر شد و اظهار داشت: تقویت تعامل و مشارکت با انجمن‌های علمی آموزشی، تشکل‌های صنفی و حرفه‌ای معلمان و نهادهای فرهنگی، اجتماعی؛ خصوصاً حوزه‌های علمیه مورد توجه جدی می‌باشد.

وی با بیان اینکه امروز فضای مجازی و همه‌جایی که دشمنان، دین و ایمان مردم را هدف گرفته‌اند بیش از پیش در حال افزایش است، افزود: در این مسیر همکاری با حوزه‌های علمیه و بهره‌گیری از طلاب و فضلاء حوزه به عنوان مبلغین دینی و کسانی که احیا کننده دین مردم می‌باشند، نقش پررنگی به خود می‌گیرد.

دکتر بطحایی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان این‌که در سال جدید تحصیلی دو محور مهم را پیاده‌سازی خواهیم کرد، افزود: دو محور در سال تحصیلی پیاده خواهیم کرد، زیرا چشم امید جامعه برای رستگاری به آموزش و پرورش است؛ اینکه آموزش و پرورش به سطحی برسد که علاوه بر متدین کردن دانش‌آموزان آن‌ها را با نیازهای اجتماعی نیز بیشتر آشنا کند.

وی با اشاره به این مطلب که متناسب با نگاه جدید آموزش و پرورش، محتوای آموزشی، روش‌های تدریس و نوع ارزشیابی باید تغییر کنند، افزود: شیوه‌های آموزش در نگرش جدید باید تغییر کند تا مانند برخی کشورها، فارغ‌التحصیل دوره متوسطه با مدرک دیپلم شایستگی ورود به بازار کار را داشته باشد.

بطحایی با اشاره به سخنان رهبر معظم انقلاب در جمع معلمان، تصریح کرد: محتوای درسی باید مورد بازنگری قرار گیرد و کاربردی و ملموس باشد تا دانش‌آموزان با علاقه نسبت به فراگیری آن اهتمام ورزند.

وزیر آموزش و پرورش نقش معلم را در اجرایی کردن سند تحول، نقش کلیدی دانست و تصریح کرد: برای اجرای دقیق سند تحول باید معلمانی توانا داشته باشیم و لازمه این امر، سرمایه‌گذاری روی نیروی انسانی است.

■ گام‌های قابل تقدیری برداشته شده است

ایشان با اشاره به اقدامات و فعالیت‌های ارزشمند ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش تصریح کرد: آنچه مسلم است و تحولات حاصل شده نشان می‌دهد بحمدالله اقدامات ارزشمندی به همت همه همکارانم در این ستاد به منصف ظهور رسیده است، البته هنوز با هدف اصلی و قله فاصله داریم ولی آنچه وجود دارد حرکت رو به جلوی همکارانم در ستاد همکاری‌ها است.

بایسته ها و ضرورت های همکاری حوزه های علمیه و آموزش و پرورش

ستاد با محوریت دستیابی به اهداف این سند دنبال شود. با توجه به تجربه چندین ساله ستاد، یکی از اقداماتی که در دوره جدید همکاری ها باید مورد توجه قرار می گرفت نهادینه کردن جایگاه و اهمیت بخشی به امر همکاری دو نهاد در ساختار و بدنه حوزه های علمیه و آموزش و پرورش بود که این امر با ابلاغ شماره ۴۷۵۱۸ مورخ ۱۳/۰۳/۱۳۹۲ و زیر وقت آموزش و پرورش به ادارات کل استان ها و انتصاب معاون پرورشی و فرهنگی اداره کل به دبیری کمیته همکاری استان به مرحله اجرا درآمد. مدیریت وقت حوزه های علمیه نیز در نامه ای مشابه، تفاهم نامه و آیین نامه کمیته همکاری را به حوزه های علمیه استان ها ابلاغ نمود. این اقدامات، کمیته های همکاری استانی را جانی تازه بخشید و بحمدلله امروز شاهد حضور فعال، پویا و خلاقانه کمیته های استانی در سراسر کشور با همدان تعالی اهداف ستاد همکاری های حوزه و آموزش و پرورش هستیم.

پس از سفر پرخیز و برکت مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۹ به قم و تأکیدات معظم له بر لزوم توجه بیش از پیش حوزه و روحانیت به آموزش و پرورش، تعامل این دو نهاد عظیم علمی و تربیتی وارد فاز جدیدی شد. دوره جدید فعالیت ستاد همکاری ها بر اساس توافقنامه جدید، از اردیبهشت ۱۳۹۱ شروع شد و دامنه همکاری این دو نهاد علمی توسعه یافت، برنامه ها و فعالیت های مشخص تعریف گردید، اعضای ستاد افزایش یافتند و وظیفه نظارت کلان، ارزیابی از فعالیت ها و تلاش به منظور شناسایی و رفع موانع و مشکلات بر عهده دبیر ستاد که با رأی اکثریت اعضا انتخاب می شود نهاده شد. هم زمانی تقریبی تصویب و رونمایی از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در آذرماه ۱۳۹۰ و اجرای توافق نامه جدید همکاری ها، اتفاق مبارکی بود که سبب شد برنامه های جدید

■ چرایی همکاری حوزه و آموزش و پرورش

همان گونه که تربیت دینی منطبق با فطرت الهی می باشد؛ وظیفه ستاد همکاری های حوزه و آموزش و پرورش، مدیریت تربیت دینی و اسلامی دانش آموزان است. با توجه قرار دادن ضرورت آموزش قرآن و معارف دینی به دانش آموزان، می توان این مقوله را از زوایای مختلف نگاه کرد، مهم ترین نکته اینست که تربیت دینی منطبق با فطرت الهی انسان و نظام حاکم بر جمهوری اسلامی ایران و خواسته مردم مسلمان و متدین کشور اسلامی ایران می باشد. در واقع هم خانواده های ما مسلمان و مذهبی می باشند و خواستار تربیت این چنینی هستند و هم نظام جمهوری اسلامی ایران، باید بر اساس معیارهای اسلامی تربیت را مدیریت کند و سازگار با فطرت انسانی دانش آموزان ما باشد بنابراین موظف هستیم تربیت دینی به ویژه تربیت اسلامی را در جامعه مدیریت و راهبری کنیم.

■ ۳۶ هزار دانش آموز شهید حاصل تربیت دینی

ثمره خروجی تعلیم و تربیت اسلامی چیزی است که در جامعه اسلامی مشاهده می کنیم، اگر تربیت ما دینی نباشد امثال شهید حججی را نمی توان تحویل جامعه داد، شهید حججی و ۳۶ هزار دانش آموز شهید، دست پرورده جامعه دینی هستند، اگر امروز در جامعه استقلال و امنیت و آرامش داریم در واقع نتیجه همان تربیت دینی است که انسان را هم با وظایف و مسئولیت ها و حقوق اش آشنا می سازد، اما اگر تربیت سکولار باشد، انسان صرفاً منفعت محور حرکت می کند و دیگر مسئولیت و تکلیفی احساس نخواهد کرد.

در قانون اساسی و دیگر قوانین موضوعه و اسناد بالادستی از جمله طرح ملی سند تحول بنیادین، تکلیف نظام تعلیم رسمی و عمومی تعیین شده و آموزش و پرورش به عنوان متولی اصلی تعلیم و تربیت رسمی و عمومی عهده دار این مسئولیت بر اساس مبانی وحیانی و سنت می باشد، بر این اساس راه ها و روش ها همه باید در جهت هدف عالی برگرفته از قرآن کریم باشد.

حیات طیبه را که در سند تحول مشاهده می کنیم بر اساس آیه شریفه «مَنْ عَمِلْ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَ هُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً» از قرآن گرفته شده و ما مؤظفیم بستر را برای رسیدن به حیات طیبه فراهم سازیم. در این مسیر برای تعلیم و تربیت اسلامی باید، مبانی وحیانی قرآن کریم و سنت و احادیث معصومین (علیهم السلام) را تبدیل به فرآورده های قابل استفاده نمائیم و در اختیار آموزش و پرورش قرار دهیم تا به عنوان واسطه بین تولیدکنندگان و مصرف کنندگان علم و مخاطبین واقعی که دانش آموزان هستند این مفاهیم را برای دانش آموزان قابل فهم قرار دهد.

■ اولین گام برای تبیین فرهنگ قرآنی در جامعه

در گذشته بنای نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی

زمینه غرب بارها برای تحول در نظامی که بنیان گذاری کرده بود، دست به تلاش زده است، اما در ایران این تحول حتی در ابعاد آموزشی تحقق نیافته بود.

هنگامی که در سطح کشور تعداد دانش آموزان به ۱۳ میلیون و در سال هایی تا ۱۷ میلیون نفر نیز رسیده است، اما از سوی دیگر می دیدیم فارغ التحصیلان در بعد مهارتی و زندگی اجتماعی بعد از اخذ دیپلم فارغ التحصیلان نبوده و هدفی که قانون گذار پیش بینی کرده بود که حداقل یک مهارت داشته باشد به آن دسترسی نیافته اند، متوجه می شویم، بیانات رهبری که می فرمایند، -این نظام کهنه و وارداتی و عقب مانده باید اصلاح شود- بر چه اساسی استوار است.

در آن شرایط آموزش و پرورش حتی در کارکردهای تعریف شده نیز موفق نبود چه رسد به اینکه در تربیت بر مبنای ارزش های اسلامی موفقیتی کسب نماید.

سند تحول هدفی را تعیین کرده که برگرفته از قرآن کریم می باشد در این راستا «حیاء طَیِّبَةً» کلید واژه سند تحول است.

در این سند هدف گذاری برای رسیدن دانش آموزان به مراتبی از حیات طیبه به صورت پله به پله انجام گرفته تا هر فرد بنا به شرایط و ویژگی ها به رتبه ای از حیات طیبه دست یابد

■ شاخصه های مراتب حیات طیبه

در واقع باید دید شاخص های متوسطه چیست. این نیز وظیفه حوزه های علمیه است، باید حوزه های علمیه این

بر تربیت به ویژه تربیت اسلامی نبوده و رویکرد اصلی تربیت رسمی در کشور ما دانش محوری و توانمند کردن دانش آموزان برای بهره مندی بیش از پیش از مواهب الهی در عالم بوده است؛ وقتی رویکرد همین باشد انتظار زیادی نمی توان داشت.

مثلاً اهمیت دادن به حداقل های یک جامعه قرآنی، روحوانی قرآن و ۱۰ میلیون نفر حافظ کلام وحی است که از مطالبات مقام معظم رهبری می باشد، اگر بخواهیم فرهنگ قرآنی در جامعه جاری و ساری شود، گام اول آن، تلاوت قرآن است.

■ مهم ترین رویکرد سند تحول بنیادین

با توجه به این شرایط رویکرد سند ملی تحول بنیادین آموزش و پرورش، علاوه بر آموزش های رایج، اصل مهم تربیت محوری آن هم از نوع تربیت اسلامی می باشد و این امر نیازمند حضور پررنگ صاحب نظران علوم اسلامی است، زیرا تربیت اسلامی را باید از قرآن کریم و عترت کسب کنیم و این مهم وظیفه حوزه های علمیه است چرا که وظیفه آموزش و پرورش تولید علم نیست، بلکه توزیع علم می باشد.

■ آموزش و پرورش کنونی وارداتی است

با مرور بر منویات رهبر معظم انقلاب از سال ها قبل به ویژه از سال ۸۶ به بعد، معظم له همواره تاکید داشتند آموزش و پرورش کنونی ساخته و پرداخته فکرو فلسفه ما و مبتنی بر تربیت و فلسفه اسلامی نیست، بلکه وارداتی است، در این

شاخص‌ها را تبیین و تعریف نمایند و در اختیار آموزش و پرورش قرار دهند، سپس آموزش و پرورش این علم تولید شده در حوزه را در خصوص مبانی اسلامی تبدیل به زبان قابل فهم و عرضه برای دانش آموزان نماید.

این اهداف از فلسفه‌های مهم در جهت همکاری حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش است و در نهایت آموزش و پرورش را برای مراجعه به حوزه‌های علمیه نیازمند می‌سازد.

■ روند اجرای سند تحول بسیار کند است

متأسفانه آنچه امروز شاهد آن هستیم روند کند اجرای سند تحول می‌باشد در حالی که پیش‌بینی شده بود که در بازه زمانی ۵ ساله مورد بازبینی قرار گیرد و نقاط قوت و ضعف آن شناسایی شود، اما با گذشت این مدت هنوز موفق نشده‌ایم حتی زیرنظام‌های سند را تدوین نمائیم. سه زیرنظام هنوز تدوین نشده و سه زیرنظام تدوین شده است که برنامه درسی ملی و مدیریت و راهبری جزء آن می‌باشد. بنابراین ارزیابی مستدلی نمی‌توان از میزان موفقیت سند داشت.

■ عوامل کند بودن روند سند تحول

کند بودن حرکت اجرای سند عوامل متعددی دارد که از عوامل مهم فراهم نبودن زیرساخت‌ها می‌باشد در واقع این زیرساخت‌ها هنوز در آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌های اجرایی تحقق نیافته است.

آموزش و پرورش ۴ بخش سه ساله باید باشد، شامل سه سال اول، سه سال دوم در ابتدایی و همچنین سه سال اول و دوم در متوسطه است، اما فضای کافی برای اجرای همین بخش از سند را نداریم و با مشکل تأمین فضا روبرو هستیم با این شرایط دانش‌آموز از اول تا ششم در یک مدرسه می‌رود در حالی که باید این‌ها از هم تفکیک شود، متوسطه نیز این‌گونه است باید شرایط خاص کشور را نیز مد نظر قرار داد.

در چند سال اخیر از حیث منابع مالی تحت فشار بوده‌ایم و بودجه سازمان آموزش و پرورش صرف هزینه‌های پرسنلی می‌شد و بودجه‌ای برای اهدافی که در سند پیش‌بینی شده تحقق نیافته است.

■ آسیب‌شناسی لازم در خصوص روند سند بنیادین آموزش و پرورش صورت گرفته است

وقتی نتوانستیم در این ۵ سال سند را به طور کامل اجرا کنیم قطعاً بازبینی سند موضوعیتی ندارد، البته یک بخش مهم در عدم تحقق سند سایر دستگاه‌های دولتی و غیردولتی هستند که در مورد این‌ها آسیب‌شناسی‌های لازم انجام گرفته است.

وقتی از سند تحول بنیادین سخن به میان می‌آید، بسیاری از افراد ذهنیت ناقصی از این سند دارند و تصور می‌کنند این سند تنها برای آموزش و پرورش است و دیگر دستگاه‌ها وظیفه‌ای در قبال آن ندارند در حالی که همه عوامل مؤثر در تعلیم و تربیت باید در اجرای سند ادای وظیفه کنند.

مقام معظم رهبری بارها این مطلب را مورد تأکید قرار دادند که هر کس باید رسالت و وظیفه خود را نسبت به سند بدانند و به آن عمل کنند، همکاران و دانش‌آموزان و فرهنگیان و دستگاه‌های اداری همگی باید در تحقق این سند مشارکت کنند.

در این میان نباید از وظایف خانواده در تحقق سند غافل شد، آموزش در قالب برنامه‌هایی که سازمان انجمن اولیاء و مربیان اجرا می‌کند تحت عنوان آموزش خانواده در واحدهای آموزشی دنبال می‌شود، اما اینکه این برنامه‌ها به طور متمرکز انجام شود نیست البته در بعد نظری و خانوادگی تمهیداتی دیده شده اما در بعد اجرا موفق

نشده‌ایم سند را به مرحله نهایی برسانیم.

■ محور تحول در آموزش و پرورش، نیروی انسانی است

سند یک موضوع تئوریک است و باید نظامات خاصی شکل بگیرد تا به مرحله عملیاتی برسد، عقلای عالم اتفاق نظر دارند محور تحول در مبانی و حیاتی قرآن و عترت تأکید شده موضوع تحول انسان است، محور تحول ما در آموزش و پرورش نیروی انسانی است باید در خصوص نیروی انسانی تغییر نگرش‌ها صورت بگیرد تا منجر به تغییر رفتارها شود.

■ توانمند سازی نیروهای انسانی و آموزش در تحقق سند تحول

یکی از آسیب‌های مهم در چگونگی آموزش است چرا که منابع کافی برای اجرای توانمند سازی و تغییر نگرش‌های نیروی انسانی در آموزش و پرورش وجود ندارد در خانواده‌ها نیز به همین صورت است.

امروز در واقع اجرای اهداف در سند تحول پیش‌بینی شده که در این راستا آموزش خانواده‌ها در درجه اول نیاز به برنامه‌ریزی علمی و عملی و تأمین منابع و اعتبارات لازم دارد که در هر قسمت کوتاهی و قصور را مشاهده می‌کنیم در واقع زیرساخت‌ها آن گونه که باید فراهم نبوده است.

■ یکی از نهادهای مهم در تحقق سند تحول، حوزه‌های علمیه هستند

بحث روحانی مستقر در مدارس یکی دیگر از مسائل سند تحول می‌باشد که در سند تحول آمده است که همه دستگاه‌ها و نهادها باید به کمک آموزش و پرورش بیایند که در این میان یکی از نهادهای مهم حوزه‌های علمیه و حضور روحانی در مدارس است.

■ در برخی کشورهای خارجی ۱۴ وزارت خانه و سازمان تحت فرمان آموزش و پرورش هستند

وزیر آموزش و پرورش یکی از کشورهای خارجی اعلام کرده بود ۱۴ وزارت خانه و سازمان تحت فرمان آموزش و پرورش و همکار هستند، یعنی اینکه این‌ها را آموزش و پرورش در جهت دستیابی به اهدافش مدیریت می‌کند.

در برنامه‌های مربوط به سند تحول و همکاری باید به جرأت ادعا کرد گسترده‌ترین و اجرایی‌ترین همکاری منحصر در اختیار حوزه و آموزش و پرورش است و هیچ دستگاهی مانند حوزه‌های علمیه دارای تشکیلات و فعالیت مستمر نیستند.

■ عزم جدی حوزه و آموزش و پرورش برای تعامل

امروز در شرایطی هستیم که مسئولان آموزش و پرورش و حوزه‌های علمیه به این باور رسیده‌اند و به خوبی پذیرفته‌اند که این دو حوزه با هم همکاری کنند، ستاد همکاری‌ها متشکل از ۶ معاون وزارت آموزش و پرورش و ۶ معاون مدیریت حوزه‌های علمیه برنامه‌های خوبی را تعریف، تدوین و تصویب و ابلاغ کردند.

امروز همکاری حوزه‌های علمیه در قالب برنامه‌های سالانه وزارت آموزش و پرورش به استان‌ها ابلاغ می‌شود در صورتی که در طول یک قرن گذشته و ۱۶۰ سال سابقه آموزش و پرورش چنین نبوده است.

یکی از برنامه‌ها و فعالیت‌ها تأمین روحانی مستقر در مدارس است که اولویت در این طرح با مدارس شبانه‌روزی و استعداد‌های درخشان می‌باشد در این طرح یک روحانی آموزش‌دیده، علاقه‌مند، مستعد و توانمند که دوره‌های آموزشی را در حوزه‌های علمیه و مراکز حوزوی مانند سازمان تبلیغات و دفتر تبلیغات اسلامی پیموده، به مدارس آموزش و پرورش اعزام می‌گردد و از صبح تا پایان ساعت کار واحد آموزشی به اجرای برنامه‌های تربیتی می‌پردازد.

بالغ بر ۵ هزار نفر از روحانیون در استخدام آموزش و پرورش هستند و بالغ بر ۳ هزار مدرسه در کشور از روحانی مستقر برخوردار می‌باشند که این‌ها به غیر از روحانیونی می‌باشند که در استخدام رسمی هستند.

■ نگاهی که باید اصلاح شود

نگاهی در جامعه ما وجود دارد که باید اصلاح شود، غالباً تلقی شخصیت‌های حقوقی و حقیقی این است که آموزش و پرورش با همه لوازم و ضروریات و نیازهایی که دارد، متولی تعلیم و تربیت است در حالی که این نگاه باید شکل اصلاح شود که مدیریت این فرآیند بر عهده آموزش و پرورش است، ولی اگر سایر عوامل مؤثر و متغیرهایی که می‌توانند در تربیت اثرگذار باشند به میدان نیایند موفقیتی به دست نمی‌آید.

برای نمونه در راس دستگاه‌ها، صدا و سیما قرار دارد در فصل هشتم و بیانیه مأموریت در هر دو قسمت اشاره شده است که همه دستگاه‌های دولتی، غیر دولتی و صدا و سیما باید به آموزش و پرورش کمک کنند تا این وزارت خانه وظایف خود را در حد توان دنبال نماید در این زمینه باید یک مقدار سایر عواملی که در تعلیم و تربیت مؤثرند، در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی و عمومی کشور قوی‌تر و ملموس‌تر باشند تا به اهداف دست یابیم.

■ نقش رسانه‌ها در شکل‌گیری شخصیت تربیتی دانش‌آموزان

رسانه‌های گروهی و وسایل ارتباط جمعی یکی از عوامل مهم مؤثر در شکل‌گیری شخصیت تربیتی دانش‌آموزان می‌باشد، اما همه این‌ها در اختیار آموزش و پرورش نیست دانش‌آموزان تنها چند ساعت در اختیار آموزش و پرورش هستند. در این خصوص باید یک مدیریت واحد وجود داشته باشد تا همه ظرفیت‌ها را به کار بگیریم و به اهداف برسائیم. به نظر می‌رسد برخی از دستگاه‌ها حضور جدی داشته باشند البته نهادهای فرهنگی نیز دخیل هستند.

■ بدون همراهِی حوزه و آموزش و پرورش، تعلیم اسلامی امکان ندارد

زیربنای ستاد همکاری‌ها در واقع به صورت نظام‌مند و سازمان یافته در سال ۱۳۷۹ گذاشته شده است که اولین موافقت‌نامه دو دستگاه امضاء شده بیشتر جنبه توصیه‌ای داشته و اجرایی نبوده است.

تولیدات علمی در تعلیم و تربیت باید از سوی حوزه‌های علمیه صورت بگیرد، بدان معنا که به عنوان متخصص و متولی اصلی تبیین معارف قرآن و سنت معصومین علیهم‌السلام حرکت نماید از آن زمان با روی کار آمدن دولت‌ها و مسئولان بعدی موافقت‌نامه‌ها تمدید شده و در واقع در سال ۱۳۸۹ وارد فاز جدید در پی توصیه‌های رهبری مبنی بر ضرورت تعامل قوی‌تر و حضور حوزه‌های علمیه در فرآیند تعلیم و تربیت رسمی و عمومی کشور شده‌ایم.

این مسیر متعالی به دنبال فرمایشات رهبری شکل تازه‌ای یافت و ستاد با حضور معاونان از حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش و با ریاست وزیر آموزش و پرورش و حوزه‌های علمیه وارد فاز جدیدی شد و هر سال شاهد رشد کمی و کیفی تعامل و همکاری دو مجموعه بوده‌ایم. به لطف خدا و درک ضرورت این امر توسط مسئولان هر دو دستگاه، این همکاری‌ها افزایش یافته است.

■ طرح آمین یکی از طرح‌های موفق حوزه و آموزش و پرورش است

در خصوص آموزش قرآن قدم‌هایی برداشته شده است هر چند تا رسیدن به نقطه مطلوب فاصله زیادی داریم، حوزه‌های علمیه برای این بحث و سایر فعالیت‌های تربیت اسلامی هر چه داشته‌اند در طبق اخلاص نهاده‌اند، آموزش و پرورش هم فضا را برای حضور افرادی که می‌توانند کمک کنند باز کرده است، اما چه قدر برنامه‌های قرآنی توسعه یافته باشد باید متولی این برنامه‌ها در وزارت پاسخگو باشند.

حوزه‌های علمیه در موافقت‌نامه‌ای که با آموزش و پرورش دارند در اعزام روحانیون به واحدهای آموزشی به صورت جدی وارد شدند، طرح آمین یکی از برنامه‌هایی است که در

وزارت آموزش و پرورش انجام می‌گیرد در سال ۹۱ کمتر از ۱۰۰ مدرسه بود که روحانی مستقر در آن حضور می‌یافتند، ولی در حال حاضر بالغ بر ۳ هزار و ۶۰۰ مدرسه در کشور ما از این نعمت بهره‌مند هستند، ولی به هر حال همین تعداد در برابر ۱۰۶ هزار مدرسه در سراسر کشور عدد قابل توجهی نیست و نشان دهنده نیاز فراوان در این حوزه است.

■ خانواده‌ها استقبال خوبی از حضور روحانیون در مدارس دارند

در مدرسی که روحانیون حضور یافتند، موفقیت‌های محسوس و ملموسی را شاهد بودیم، ده‌ها هزار مدرسه تقاضای ورود روحانیون به مدارس را دارند، خانواده‌ها نیز استقبال خوبی از روحانیون داشته‌اند البته برای اینکه روحانی در مدرسه مستقر شود و در مسائل تربیتی سهیم باشد ظرفیت حوزه محدود است، هر چند سایر نهادهای حوزوی مانند دفتر تبلیغات و سازمان تبلیغات و اوقاف و نهادهای تبلیغی و تشکل‌های مردم‌نهاد حضور خوبی در اعزام دارند و خوشبختانه امروز کمک به آموزش و پرورش در فعالیت‌های تربیت اسلامی در اولویت بسیاری از این دستگاه‌ها قرار گرفته است و قوانین ستاد اجرایی می‌شود. در این رهگذر نمی‌توان از نقش دانش‌محوری و توانمند کردن روحانیون گذشت، این تمهیدات در همان موافقت‌نامه دیده شده است و مصوبات ستاد همکاری‌ها برای طرفین لازم‌الاجرا می‌باشد و به لطف خدا و حمایت مسئولان قدم مهمی از سوی آموزش و پرورش برداشته شد درج برنامه‌های مشترک در برنامه‌های سالانه وزارت آموزش و پرورش از جمله این برنامه‌ها می‌باشد.

■ در طرح طلاب مستقر در مدارس از طلاب جوان و خوش فکر استفاده می‌شود

در این طرح از طلاب جوان و خوش فکر و آموزش دیده و مستعد و علاقه‌مند و طلابی که بتوانند در مدارس به فعالیت بپردازند استفاده شده است، این طلاب باید سطح دو را گذرانده باشند که این شرط حضور در مدارس می‌باشد، بعد از سطح دو توسط حوزه‌های علمیه و سازمان تبلیغات و دفتر تبلیغات اسلامی و نهادهای اعزام کننده و اوقاف و امور خیریه و تشکل‌های مردم‌نهاد دوره‌های آموزشی برگزار می‌شود.

■ طرح توانمندسازی

در رابطه با طرح توانمندسازی نیروهای آموزش و پرورش باید گفت، در واقع این چنین طرحی در گذشته نبود و از دو سال قبل این طرح آغاز شد که با مطالعه و بررسی‌های لازم متوجه شدیم ظرفیتی عظیمی را در آموزش و پرورش داریم اولویت ما هم تکیه بر منابع پایدار آموزش و پرورش است، نیرویی که ۲۰ تا ۳۰ سال دیگر در اختیار آموزش و پرورش می‌باشد.

■ دوره آموزش توانمندسازی برای ۱۶۰۰ روحانی

با توجه به تعداد روحانیون در بدنه آموزش و پرورش اگر این‌ها را مورد توجه قرار دهیم، بسیاری از اهداف را می‌توان از طریق توانمندسازی روحانیون تحقق بخشید در سال گذشته توانمندسازی طلاب شاغل را آغاز کردیم و در برخی از استان‌ها بالغ بر ۱۶۰۰ نفر دوره‌های آموزشی را گذرانده‌اند.

■ استقبال روحانیون از طرح توانمندسازی

تعداد کثیری از روحانیون از این طرح رضایت داشتند و از آن استقبال کردند و می‌گفتند سال‌ها در آموزش و پرورش این ظرفیت‌ها نادیده گرفته شده بود، امسال نیز طرح را در دستور کار داریم و بالغ بر ۲ هزار نفر را در دوره‌های توانمندسازی آموزش خواهیم داد.

در ارزیابی آموزش و پرورش مشارکت نداریم و برنامه‌هایی که دنبال می‌کنیم در سند تحول دیده شده است در

واقع یک نمایه اجرایی از سند تحول را تدوین کرده‌ایم و ظرفیت‌شناسی سند تحول را مورد ارزیابی قرار داده‌ایم در این مسیر کارگروهی را تشکیل داده و مدت‌ها در آن کار کرده‌ایم.

با حمایت شورای عالی آموزش و پرورش و نمایه اجرایی و ظرفیت‌شناسی سند تحول با همکاری حوزه‌های علمیه بالغ بر ۴۳ راهکار از راهکارهای سند تحول بنیادین ماکول به همکاری‌های حوزه‌های علمیه می‌شود این‌ها را خدمت مراکز حوزوی داده‌ایم تا برای آن‌ها برنامه تدوین کنیم، اما در مقام ارزیابی نبوده‌ایم.

■ تعبیر زیبای رهبری از سند تحول

مقام معظم رهبری در دیدار با فرهنگیان فرمودند؛ سند تحول همانند نسخه پزشکی است که پزشک برای بیمار می‌نویسد؛ باید رفت دارو را تهیه کرد و مصرف دارو را نیز اجرا کرد، صرف تدوین سند اتفاقی نمی‌افتد در این زمینه ابتدا باید زیرنظام‌های سند را تدوین کنیم، برای هر یک از راهکارها برنامه‌های مناسب را تأمین کنیم این برنامه‌ها نیاز به همه بخش‌های دولتی دارد، اگر همه به میدان بیایند می‌توانیم سند را تحقق بخشیم.

■ اتفاقی که برای اولین بار رخ داد

در سال گذشته برای اولین بار در تاریخ دو دستگاه اتفاقی افتاد که برنامه‌هایی با رویکرد همکاری حوزه در قالب برنامه سالانه به وزارت آموزش و پرورش ابلاغ شود و اعتباراتی در این باره تخصیص یافت و امسال برای سال دوم این امر محقق شد.

سه برنامه را با ۲۴ فعالیت برای استان‌ها تعریف کرده‌ایم و این امر از سوی وزیر آموزش و پرورش به مراکز ستادی و استان‌ها ابلاغ شده است.

■ توسعه و تقویت همکاری با حوزه دغدغه مهم وزیر است

وزیر آموزش و پرورش در برنامه‌ای که به مجلس شورای اسلامی ارائه کردند، توسعه و تقویت حوزه‌های علمیه را یکی از محوهای مهم برای تصدی وزارت معرفی نمودند. همکاری‌های دو مجموعه در ۴ محور شامل «تربیتی»، «تبلیغی»، «پژوهش، آموزش و برنامه ریزی درسی» و «آموزش منابع انسانی» صورت می‌گیرد.

■ تقویت رویکرد قرآنی همکاران فرهنگی

در این محور یکی از مسائل مهم تقویت رویکرد قرآنی همکاران فرهنگی بوده است دوره‌های آموزشی و توانمندسازی و مهارتی برای همکاران فرهنگی برگزار شده که البته با توجه به محدودیت‌های منابع مالی و فشرده‌گی برخی از برنامه‌ها فراگیری به گونه‌ای نبوده که در حدود یک میلیون همکار فرهنگی را به طور کامل پوشش دهد

ولی در این مسیر قرار گرفته‌ایم و هم مهم است.

■ ائمه جماعات مساجد نقش مهمی در تقویت فهم قرآنی دانش آموزان دارند

ائمه جماعات در مساجد نقش بسیار مهمی در تقویت علم و دانش و فهم قرآنی دانش آموزان دارند، اگر این حضور محسوس‌تر شود بسیاری از مشکلات رفع خواهد شد، البته در حال حاضر این حضور وجود دارد برای نمونه سازمان تبلیغات عهده‌دار گفتمان‌های دینی در مدارس است و جلسات متعددی در این عرصه برگزار می‌شود از طرفی اوقاف و امور خیریه و دفتر تبلیغات اسلامی یکی از اولویت‌های خود را برای برنامه‌های اعزام، آموزش و پرورش می‌دانند.

اینکه توانمندی دانش‌آموزان را در فهم قرآن کریم افزایش دهیم نیاز به کار و تلاش بیشتری دارد، انتظار مردم نیز همین است باید درس قرآن بیش از آن چه تاکنون به آن پرداخته شده، مورد توجه قرار بگیرد البته نهادهای حوزوی در این زمینه حضور دارند، اما بیشتر فعالیت‌ها پیرامون مسائل اعتقادی و تربیتی است و باید به سمت و سوی حرکت دانش‌آموزان برای فهم قرآنی برود.

■ ورود افراد غیر کارآمد به آموزش و پرورش یک تهدید است

در این راستا باید یک عنایت ویژه‌ای صورت بگیرد. در برخی موارد شاهد آن هستیم که به آموزش و پرورش تحمیل‌هایی صورت می‌گیرد، این مساله در راستای تحول سند بنیادین که تأکید مقام معظم رهبری است نمی‌باشد در این عرصه باید نیروی متخصص در آموزش و پرورش جذب گردد.

در برخی از موارد تحمیل نیروهایی که کارآمدی لازم را برای معلم شدن و تحقق اهداف سند تحول بنیادین ندارند یکی از دغدغه‌های جدی به شمار می‌رود.

■ سرمایه‌گذاری در دانشگاه فرهنگیان

عمده سرمایه‌گذاری‌ها باید در دانشگاه فرهنگیان باشد، اگر بتوانیم نیرویی که به نام معلم در دانشگاه فرهنگیان مشغول به تحصیل می‌شود را توانمند سازیم و منطبق با سند تحول بنیادین و اهداف نظام جمهوری اسلامی تربیت کنیم، یک سرمایه‌گذاری ۳۰ ساله را در تأمین نیروی انسانی آموزش و پرورش انجام داده‌ایم.

راه‌اندازی دانشگاه فرهنگیان با این هدف عملیاتی شد، معلمینی تربیت شوند که توانایی تحقق سند تحول بنیادین را داشته باشند رهبری نیز بر این دانشگاه تأکید داشتند، چرا که تحول وابسته به نیروی انسانی می‌باشد در این زمینه باید در جهت تقویت دانشگاه فرهنگیان دقت لازم صورت بگیرد و ورود به آموزش و پرورش را از مجاری دیگر را محدود کنیم تا اهداف ما از راه‌اندازی دانشگاه فرهنگیان از میان نرود در این خصوص دانشگاه فرهنگیان در تأمین نیروی آموزش و پروری نقش بسیار برجسته‌ای ایفاء خواهد کرد.

■ سخن پایانی

باید اذعان داشت همکاری حوزه و آموزش و پرورش پیشینه‌ای طولانی دارد و نمونه‌های این همکاری را در روحیه شهیدان باهنر، بهشتی، مفتاح و مطهری می‌توان دنبال کرد.

چنین روحیه متعالی در این شهیدان به صورت یک پدیده ارزشمند بود، این پدیده امروز در قالب یک فرآیند تعریف شده و نظام‌مند در آمده است که این ستاد و فعالیت‌های آن از برکات آن روحیه می‌باشد.

همه در تحقق منویات رهبر معظم انقلاب پیرامون سند تحول آموزش و پرورش سهیم هستند و در خروجی آموزش و پرورش و نیروها مسئولیت دارند تا منویات رهبری را تحقق بخشیم.

اجرای متوازن سند تحول در گرو پیاده سازی کامل برنامه زیر نظام های سند تحول می باشد

مشاور وزیر و رئیس ستاد اجرایی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در گفت و گو با پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه ستاد همکاری ها به ارزیابی و تشریح اهداف و رسالت های سند تحول بنیادین آموزش و پرورش پرداخت. پاسخ های رضا مددی به سئوالات خبرنگار ما را در ذیل می خوانید.

■ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش با چه هدفی تدوین شد و چه نیازی را در تحقق این سند بنیادین دنبال می شود؟

■ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مهم ترین سند بالادستی در جهت تحول، اصلاح و بهبود وضع دستگاه تعلیم و تربیت می باشد این سند نقشه راه و تحول در حوزه تعلیم و تربیت بر اساس آموزه های دینی و متناسب با موقعیت ایران اسلامی تهیه و تدوین و تصویب و ابلاغ شده است

■ مهم ترین رویکرد این سند چیست؟

■ وقتی سخن از سند تحول می شود بایستی توجه داشت که منظور از سند تحول، تنها سندی نیست که مجموعه ۱۳۱ راهکار را به همراه دارد، بلکه شامل مبانی نظری سند تحول که همان فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران و فلسفه تربیت رسمی و عمومی را بیان می کند، که حاوی مهم ترین مفاهیم و مضامین تحول در آموزش و پرورش و جامعه می باشد، بنابراین پیاده سازی و اجرای راهکارهای سند تحول نیازمند دریافت کامل مبانی نظری می باشد.

■ ستاد همکاری های حوزه و آموزش و پرورش چه نقشی در تحقق این سند بنیادین دارند؟

■ بر اساس رویکرد سند تحول از دست اندرکاران ستاد همکاری های حوزه و آموزش و پرورش انتظار می رود مبانی نظری را در اولویت قرار دهند و به نشر و ترویج مفاهیم اساسی سند تحول بپردازند.

■ این مفاهیم و مضامین حاوی چه مواردی است؟

■ در سند تحول بر تربیت متناسب با ساحت های شش گانه تأکید شده است که جریان تربیت رسمی و عمومی زمینه دستیابی به مراتبی از حیات طیبه را فراهم سازد از این رو باید تلاش شود ارتباط اهداف تعلیم و تربیت متناسب با ساحت های شش گانه روشن گردد و هم چنین رابطه حیات طیبه در طول جریان تربیت رسمی و عمومی و ارتباط آن با ساحت های شش گانه تربیت مورد توجه قرار گیرد همچنین در این سند نظام تربیت رسمی و عمومی در قالب شش زیرنظام معرفی شده است، بنابراین اصلاح دستگاه تعلیم و تربیت رسمی و موضوع تحول و تغییرات اساسی بایستی از طریق زیرنظام های مربوط صورت گیرد در صورتی که این شش زیرنظام با هماهنگی به صورت یکپارچه پیاده سازی شود، می تواند نتایج سودمندی داشته باشد وگرنه انتظار دستاوردی مطلوب نمی توان از آن داشت، یکی از چالش های موجود این است که تغییر ساختار نظام آموزشی بر اساس برنامه درس ملی انجام شده و سایر زیرنظام ها به صورت کامل هنوز جنبه اجرایی پیدا نکرده است، به همین دلیل در حال حاضر با مسائلی روبرو هستیم.

همچنین در مبانی نظری در بخش پایانی چرخش های تحول آفرینی را معرفی کرده است، این چرخش های کلان ده گانه که مهم ترین آن تبدیل آموزش و پرورش از نهاد

آموزشی به سمت نهاد فرهنگی و اجتماعی می باشد و ۹ نوع چرخش کلان دیگر وجود دارد، درعین حال برای هر کدام از زیرنظام ها چرخش هایی مطرح شده است که مسیر حرکت از وضع موجود به سمت وضع مطلوب را نشان می دهد، بنابراین پیشنهاد می کنم اعضای ستاد همکاری آن ها را مورد توجه و تأکید قرار دهند و مسیر کاری خود را بر مدار این چرخش ها استوار سازند.

رویکرد دیگر اینکه از مهم ترین بخش های مبانی نظری تصویرپردازی از مدرسه صالح و ویژگی های آن می باشد؛ نشر و تبیین این ویژگی ها از نیازهای جدی مدارس می باشد بنابراین باید تلاش کنیم تا جایگاه و نقش مدرسه به عنوان کانون اصلی تعلیم و تربیت چه در داخل آموزش و پرورش و خارج از آن بیشتر از قبل مورد توجه قرار گیرد هر نوع انتظاری که از مجموعه آموزش و پرورش داریم بایستی در صحنه مدارس جستجو کرد، اما هنوز مدرسه در کانون توجه اصلی و به صورت عملی قرار نگرفته است و سند تحول تأکید بر احیای این نقش مهم را دارد تا کارکرد مدرسه در تمامی ابعاد محقق گردد.

■ اجرای سند تحول را چگونه ارزیابی می کنید و دستگاه های مرتبط با این سند چه میزان از تعهدات خود را عملیاتی کرده اند.

■ روند اجرای سند تحول را در حال حاضر مثبت ارزیابی می کنم چرا که اولاً تمامی سیاست گذاری ها و برنامه ریزی در وزارت آموزش و پرورش در راستا و هم سو و منطبق با این سند در حال انجام است. برنامه سنواری آموزش و پرورش خصوصاً در سال ۹۶ انطباق مناسب تری با سند تحول دارد و همه معاونت ها و سازمان ها تلاش کرده اند برنامه های خود را به نحوی طراحی کنند تا زمینه اجرای راهکارها فراهم گردد.

در برنامه سال ۹۶ قریب به یکصد راهکار از طریق برنامه های مختلف مورد هدف گذاری قرار گرفته است هم چنین قانون برنامه ششم توسعه و سیاست های وزیر آموزش و پرورش نیز در مسیر اجرای سند تحول تأکید دارد از این رو در درون آموزش و پرورش این روند رو به جلو و امیدوارکننده می بینم ولی در رابطه با مشارکت سایر دستگاه های مرتبط روند مناسبی طی نشده است و مسئولیت اجرای سند تنها بر دوش وزارت آموزش و پرورش نهاده شده است.

■ تعامل حوزه و آموزش و پرورش را در تحقق سند تحول چگونه می بینید.

■ در دو سال گذشته که در جریان تدوین و تصویب و اجرای برنامه های حوزه قرار گرفته ام تعامل این دو مجموعه را مثبت ارزیابی می کنم و سازوکارهای همکاری ستاد همکاری ها نیازمند حمایت و تقویت هرچه بیشتر است در حال حاضر کلیه برنامه های ستاد همکاری در مجموعه برنامه های وزارت آموزش و پرورش گنجانده شده است و این اقدام مثبتی است در این جا از مسئولان ستاد

همکاری ها در خواست می کنم به کارهای فکری و زیربنایی در مورد سند تحول بیشتر متمرکز شوند و کارهای کوتاه مدت اجرایی را به واحدهای اجرایی آموزش و پرورش واگذار کنند و توان فکری مجموعه ها را بیش از قبل تقویت نمایند و زمینه سازی لازم برای توانمندسازی روحانیون شاغل در آموزش و پرورش را در اولویت قرار دهند و تعدادی را برای تربیت مدرس سند تحول برگزیده و آموزش دهند تا خلاء فکری برطرف شود.

■ یکی از اهداف سند تحول بنیادین رسیدن و رساندن نسل جوان و نوجوان به حیات طیبه است برنامه های انجام شده و یا در دست انجام این رویکرد را تشریح کنید.

■ حیات طیبه از مهم ترین مفاهیم اساسی و متعالی سند تحول است که برگرفته از آموزه های قرآنی می باشد که نهایت هدف تربیت می باشد در سند تحول به مراتب حیات طیبه اشاره شده است، بنابراین یکی از مسئولیت های مهم جریان تربیت رسمی کمک به متربیان برای دستیابی به مراتب حیات طیبه است.

■ سؤالی که مطرح می شود این است که این مراتب حیات طیبه که متربیان باید بدان دست یابند کدام است؟

از آنجا که جریان تربیت رسمی دارای هدف گذاری برای برنامه ریزی می باشد بنابراین دستیابی به مراتب حیات طیبه؛ ابعدی از شایستگی هایی است که دانش آموزان در طول ۱۲ سال تحصیلی کسب می کنند، پس دستیابی به حیات طیبه را در هدف گذاری تعلیم و تربیت رسمی باید جستجو کرد در این خصوص در هنگام تدوین اهداف کلی و اهداف دوره ها و پایه های تحصیلی و اهداف حوزه های یازده گانه یادگیری دستیابی به مراتب را باید گنجانید و دقت نظر در هدف گذاری میزان و مراتب حیات طیبه را تعیین می کند، و ساحت های شش گانه تربیت که مبنای هدف گذاری برای جریان تربیت رسمی می باشد بایستی دارای مفاهیم و مضامین باشد تا زمینه دستیابی به مراتب حیات طیبه را فراهم کند؛ خلاصه اینکه حیات طیبه و مراتب آن در هدف گذاری لحاظ گردد، و هدف گذاری مبنای مراتب حیات طیبه در آموزش و پرورش رسمی خواهد بود و پیگیری جداگانه حیات طیبه بدون اهداف آموزش و پرورش رسمی و محتوای برنامه ها و سایر اقدامات تربیتی امکان پذیر نخواهد بود.

حوزه علمیه بازوی تحقق سند تحول بنیادین باشد

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش گفت: زندگی در عصر جدید و فناوری های نوین فرایند تعلیم و تربیت را با چالش و کاستی هایی روبرو ساخته است.

دکتر مهدی نوید به مناسبت یادهمین گردهم آیی کمیته های ستادی و استانی حوزه های علمیه و آموزش و پرورش در گفت و گو با خبرنگار پایگاه اطلاع رسانی دبیرخانه ستاد همکاری ها، اظهار داشت: صحبت امروز آموزش و پرورش اجرای سند تحول بنیادین است که برای ایجاد یک تحول عمیق، همه جانبه، نظام مند، آینده پژوهانه مبتنی بر معارف اسلامی نیز تنظیم شده است تا بتواند کاستی های آموزش آن روزها را جبران کرده و آموزش و پرورش در تراز جمهوری اسلامی ایران را ارائه کند.

عضو کمیته تحول نظام آموزشی شورای عالی انقلاب فرهنگی افزود: آموزش و پرورش علی رغم تلاش های قابل تقدیر و ارزشمند مدیران، معلمان، کارشناسان از برخی کاستی ها رنج می برد که این کاستی ها به هیچ وجه به صلاح آموزش و پرورش، کشور و نسل آینده نیست که از جمله این کاستی ها می توان به: تحولات محیطی در عرصه تکنولوژی های نوین و همچنین تغییر ساختارهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی اشاره کرد، که سبب شده است آموزش و پرورش نتواند آن طور که شایسته و مطلوب است نسل آینده را برای خوب زیستن در عصر فناوری ها آماده کند.

■ حوزه علمیه بازوی تحقق سند تحول بنیادین

نویسنده کتاب «برنامه ریزی فرهنگی و تربیتی» ادامه داد: امروز آموزش و پرورش با رویکرد منطبق با مفاهیم سند تحول بنیادین می بایست در عرصه فرهنگی و توسعه بستروزمینه تربیت پذیری دینی دانش آموزان فعالیت نماید، لذا بیش از گذشته باید در زمینه امور فرهنگی و تربیتی گام های مؤثری بردارد چرا که ما در جامعه های زندگی می کنیم که بیش از هزار سال معارف دینی در جریان بوده و در آن فضا تنفس کرده ایم، لذا باید از این معنویت بیش از پیش در تربیت نسل جوان بهره ببریم.

دکتر نوید تصریح کرد: باید با توجه به همه هایی که امروز نسل جوان ما را تهدید می کند، شاخص ها و مبانی در خصوص تربیت دینی مبتنی بر آموزه های وحیانی و معارف اهل بیت (علیهم السلام) که متناسب با اقتضائات و شرایط حال باشد تدوین شود و در اختیار نسل جوان قرار بگیرد و تدوین این مهم، جز از حوزه های علمیه، از هیچ نهاد دیگری انتظار نمی رود، نهادی که متولی دین و دیانت جامعه است.

عضو شورای راهبری ارزشیابی و نظام آموزش و پرورش با اشاره به انتظاراتی که از حوزه های علمیه وجود دارد، اظهار داشت: حوزه های علمیه به عنوان مرکز تولید و نشر معارف اسلامی قابلیت دارند با هدف گذاری، تعیین و ارائه موضوع و روش های مناسب، شاخص های تربیت دینی نسل جوان را متناسب با زمان و مکان تولید کرده و در اختیار آموزش و پرورش قرار دهند تا میان نسل جوان و نوجوان ارائه کنند.

نویسنده کتاب «آخرین پیام» ادامه داد: از این منظر می طلبید ستاد همکاری ها که با هدف ایجاد هماهنگی و هم افزایی میان این دو مجموعه به وجود آمده است، بتواند بیش از گذشته ارتباطات و تعاملات فکری، فرهنگی، تربیتی، آموزشی، پژوهشی و تحقیقاتی را شناسایی کرده و در اختیار صاحب نظران حوزه قرار دهد و در مقابل نیز یافته های علمی، پژوهشی، آموزشی، تربیتی، فرهنگی و فکری را در اختیار آموزش و پرورش قرار بدهند.

■ فعالیت های قابل تقدیر ستاد همکاری ها

وی گفت: بحمدالله اقدامات خوبی توسط ستاد همکاری ها شکل گرفته است و جای تقدیر و تشکر دارد، گام هایی که طی این سال ها برداشته شده بسیار ارزشمند بوده است ولی راه نرفته زیاد است و هنوز با آن نقطه مطلوب فاصله داریم، لذا انتظار است، نشست های کارشناسی با حضور صاحب نظران این دو نهاد تشکیل شود و در خصوص مسائل متعدد از جمله همین سند تحول بنیادین و چالش های پیش روی تربیت دینی و آموزش های اسلامی که به واسطه قرار گرفتن در عصر ارتباطات و فناوری های نوین مواجه شده است، تصمیمات اتخاذ گردد و هم فکری های لازم صورت گیرد.

دکتر نوید بیان داشت: شناسایی این چالش ها و ارائه راه حل

برای برون رفت از آن و مدیریت آن که مبتنی بر معارف اسلامی است، یکی دیگر از کارهای ویژه حوزه های علمیه می باشد که با حضور خود پاسخ مناسبی به آسیب ها داده و نسل جوان را از این همه های متعدد و متنوع مصون بدارد.

وی ادامه داد: شناسایی آسیب های تعلیم و تربیت و ارائه پاسخ های مناسب و به روز از دیگر رسالت های حوزه های علمیه می باشد که ستاد باید حضور فعالانه تری در این خصوص داشته باشد.

■ وضعیت سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

نویسنده کتاب «عطریاس» در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به آخرین وضعیت سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و شیوه همکاری دستگاه های مرتبط با آن، هم چنین الزامات مورد نیاز آن، افزود: اجرای مطلوب این سند به زعم من نیازمند یک عزم ملی است و همگان باید کمک کنند تا آموزش و پرورش یک تحول بنیادین متناسب با سند چشم انداز ۲۰ ساله داشته باشد. وی افزود: در این راستا باید الزاماتی اتفاق بیفتد در غیر این صورت سند تحقق عملی پیدا نمی کند، به همین منظور سایر نهادها باید همکاری جدی داشته باشند تا این تغییر ایجاد شود، به عنوان مثال باید نگاهی که آموزش و پرورش را یک نهاد مصرف کننده غیرمولد می داند، تغییر داد چرا که آموزش و پرورش یک نهاد مولد است و شخصیت انسان ها در آموزش و پرورش شکل می گیرد و باید این باور به وجود آید که شما وقتی دارید برای آموزش و پرورش خرج می کنید در واقع دارید سرمایه گذاری می کنید.

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش با بیان اینکه سند تحول بنیادین مبنای حرکت وزارت آموزش و پرورش است، ادامه داد: در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش اجزای متعدد تحول در این نظام مشتمل بر محتوا، فضای آموزشی، روندهای آموزشی و نیروی انسانی مدنظر قرار گرفته است.

دکتر نوید بیان داشت: برای اجرای سند تحول بنیادین سه گام وجود دارد، گام نخست تدوین و تصویب سند تحول، گام دوم آماده سازی و گام سوم اجرای سند می باشد در حال حاضر در گام دوم و مرحله آماده سازی سند هستیم که باید برای اجرای سند در عرصه های حقوقی، قانونی، نیروی انسانی، مالی و اداری، زمینه سازی کنیم.

■ رسانه ها باید پیام تحولی سند را به جامعه منتقل کنند

دبیرکل شورای عالی آموزش و پرورش با بیان اینکه در بسترهای اجتماعی سند تحول کاستی هایی وجود دارد، گفت: رسانه ها به ویژه رسانه ملی که تاکنون همکاری چندانی نداشته است باید پیام تحولی سند بنیادین را به افراد جامعه منتقل کنند و اگر این پیام ها منتقل نشود، شاهد تحول شگرفی نخواهیم بود.

وی تأکید کرد: ما هنوز با نگاه و ذهنیت قدیمی آموزش و

پرورش به این سند که تصویر آینده ما است، نگاه می کنیم. دکتر نوید ادهم در مورد فعالیت های شورای عالی آموزش و پرورش در زمینه اجرای سند نیز گفت: وظیفه ما در شورای عالی آموزش و پرورش این است که با بررسی قوانین کشور مطمئن شویم این قوانین با سند همسو هستند.

■ بر اساس سند تحول شش زیرنظام را دنبال می کنیم

وی ادامه داد: در شورای عالی آموزش و پرورش بر اساس مفاد سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش شش زیرنظام را دنبال می کنیم. تاکنون سه زیرنظام شامل برنامه درسی، تامین فضا و تجهیزات و فناوری، و پژوهش و ارزشیابی و راهبری و مدیریت به تصویب رسیده و سه زیرنظام تربیت معلم و تامین منابع انسانی و همچنین تامین و تخصص منابع مالی در آینده نزدیک تصویب می شود.

نویسنده کتاب «پیام مدرسه» تأکید کرد: تمامی تغییرات کتب جدید درسی بر اساس زیرنظام برنامه درسی صورت گرفته است که در سال گذشته در شورای عالی مصوب و به اجرا در آمده است. وی ادامه داد: دومین زیرنظام، زیرنظام فضا، تجهیزات و فناوری است که آن هم به تازگی به تصویب شورای عالی رسیده است. در این زیرنظام مدرسه تنها کلاس درس نیست بلکه پیش بینی شده، به سمت ساخت مدارس متوسط و بزرگ حرکت کنیم تا بتوانیم قرار گرفتن امکاناتی چون فضاهای ورزشی، کتابخانه، آزمایشگاه و نمازخانه ها را در این فضاها توجیه کنیم.

دکتر نوید در بخش دیگری از گفت و گوی خود با تأکید بر این که باید مجموعه مفاد سند تحول بنیادین توسط وزارت آموزش و پرورش عملیاتی شود، گفت: همه برنامه ریزی های ما در آموزش و پرورش باید مطابق سیاست های سند تحول باشد و به شاخص های در نظر گرفته شده، توجه شود. زیرا سند تحول می تواند نظام آموزشی موجود را به نهاد تعلیم و تربیت تبدیل کند و اگر تنها به مساله آموزش توجه شود، منطبق با سیاست های سند تحول نیست.

■ تأمین نیروی انسانی متخصص از طریق دانشگاه فرهنگیان

وی یکی از زیر ساخت های لازم را تامین نیروی انسانی متخصص از طریق دانشگاه فرهنگیان عنوان کرد و اظهار داشت: زمان بر بودن تربیت دانشجو در دانشگاه و استفاده از این افراد در ساختار آموزشی یکی از دلایل به تعویق افتادن اجرای سند است.

دبیر کل شورای عالی آموزش و پرورش یکی دیگر از زیر ساخت های مورد نیاز برای اجرای سند را تغییر محتوای کتاب های درسی می داند؛ تغییراتی که با محتوای سند همخوانی داشته باشد و در همین راستا هر سال کتاب های درسی در حال تغییر و به روز رسانی هستند.